

ESAS SÖZLEŞME İLE YÖNETİM KURULUNA ÜYE SEÇİMİNİN AĞIRLAŞTIRILMASI VE AĞIRLAŞTIRILMIŞ NİSABA AYKIRI GENEL KURUL KARARININ GEÇERSİZLİĞİ

(Araştırma Makalesi)

DOI: <https://doi.org/10.33717/deuhfd.1535347>

Dr. Öğr. Üyesi Dursun SAAT*

Öz

Anonim ortaklığın yönetim kurulu genel kurul tarafından seçilmektedir. Genel kurul, yönetim kurulunun seçileceği toplantıda esas sözleşmede aksine bir düzenleme bulunmadığı müddetçe 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 418. maddesinde belirtilen toplantı ve karar nisaplarına uymak zorundadır. Çalışmamızda öncelikle, yönetim kuruluna üye seçimi hususunda 418. maddede düzenlenen yeter sayıların şirket esas sözleşmesi ile ağırlandırılıp ağırlandırılmayacağı konusu üzerinde durulacak ve bu kapsamda TTK m. 340'da düzenlenen emredici hükümler ilkesi ışığında yorumlar yapılmaya çalışacaktır. Özellikle birinci genel kurul toplantısında aranan ağırlaştırıcı nisabın ikinci genel kurul toplantısı bakımından da geçerli olup olmadığı da ifade edilecektir. Akabinde genel kurulun esas sözleşme ile ağırlandırılmış nisaba aykırı kararlarının geçersizliği tespit edilmeye çalışacaktır. Genel kurul kararının yoklukla mı malul yoksa iptal edilebilir nitelikte bir karar mı olduğu konusunda değerlendirmelerde bulunurken bir yandan öğretici görüşleri diğer yandan ise yüksek yargının yerleşik hale gelmiş olan içtihatları dikkate alınacaktır.

Anahtar Kelimeler

Esas Sözleşme, Yönetim Kurulu, Ağırlandırılmış Yeter Sayı, Yokluk, Genel Kurul Kararının İptali

* Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, Eskişehir (dursunsaat@anadolu.edu.tr) ORCID: 0000-0003-0954-9051 (Gönderim Tarihi: 19.08.2024-Kabul Tarihi: 30.09.2024) Yazar, eserinin Derginize ait bilimsel etik ilkelere uygun olduğunu taahhüt eder.

**WEIGHTING OF THE ELECTION OF MEMBERS TO
THE BOARD OF DIRECTORS BY THE ARTICLES OF
ASSOCIATION AND INVALIDITY OF THE GENERAL ASSEMBLY
RESOLUTION CONTRARY TO THE WEIGHTED NUMBER**

(Research Article)

Abstract

The board of directors of a joint stock company is elected by the general assembly. Unless otherwise stipulated in the articles of association, the general assembly must comply with the meeting and decision quorums specified in Article 418 of the Turkish Commercial Code No. 6102 (TTK). In our study, we will firstly focus on whether the quorums regulated under Article 418 regarding the election of members to the board of directors can be aggravated by the articles of association of the company, and in this context, we will try to make comments in the light of the principle of mandatory provisions regulated under Article 340 of the TTK. In particular, it will be stated whether the aggravating quorum required for the first general assembly meeting is also valid for the second general assembly meeting. Subsequently, the invalidity of the decisions of the general assembly of shareholders that violate the quorum stipulated in the articles of association will be determined. While evaluating whether the decision of the general assembly is void or voidable, the opinions of the doctrine on the one hand and the established case law of the Supreme Court on the other hand will be taken into consideration.

Keywords

Articles of Association, Board of Directors, Aggravated Quorum, Non-Existence, Annulment of General Assembly Resolution

I. GENEL OLARAK

Anonim ortaklıklar, ülke ekonomilerinin kalkınmasında önemli roller oynatmakta, dağınık ve küçük sermayeleri toplayıp bunları büyük teşebbüs ve yatırımcıların emrine kanalize ederek büyük işletmelerin ortaya çıkmasına katkı sağlamaktadır¹.

Bir sermaye şirketi olan anonim ortaklığın genel kurul ve yönetim kurulu olmak üzere iki organı bulunmaktadır. Genel kurul, ortakların veya temsilcilerinin yasada düzenlenen çağrı üzerine tayin edilen gündemi görüşmek ve karara bağlamak için bir araya geldiği, bilgi aldığı ve şirket işlerine ilişkin haklarını kullandığı ortaklığın idare ve karar organıdır².

Bunun karşısında yönetim kurulunun ise anonim ortaklığı yönetme ve temsil etme şeklinde iki önemli fonksiyonu bulunmaktadır³. Ayrıca, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkisi de yine yönetim kuruluna aittir.

¹ **Pulaşlı**, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024, § 25, N: 15 (Şerh).

² **İmregün**, Oğuz: Anonim Ortaklıklar, 4. Bası, Yasa Yayınları, İstanbul 1989, s. 99 (Anonim Ortaklıklar); **Tekil**, Fahiman: Şirketler Hukuku, Cilt II Anonim Şirketler, 2. Bası, Otağ Yayıncılık, İstanbul 1978, s. 351; **Yıldız**, Şükrü: Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989, s. 2 (İptal); **Pulaşlı**, Şerh, § 32, N: 7; **Bahtiyar**, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 17. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2024, s. 130 vd. (Ortaklıklar Hukuku); **Pulaşlı**, Hasan: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 9. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024, s. 312 (Şirketler Hukuku); **Şenocak**, Kemal/**Okan**, Neval: Şirketler Hukuku Şerhi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s. 2220; **Bahtiyar**, Mehmet/**Hamamcioğlu**, Esra: Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, Beta Yayıncılık, İstanbul 2014, s. 1.

³ **Ansay**, Tuğrul: Anonim Şirketler Hukuku, 6. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1982, s. 92; **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s.191; **Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019, Nr: 521a; **Özkorkut**, Korkut: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Sermaye Piyasası Kurulu Yayını, Ankara, 1996, s. 18 vd.; **Akdağ Güney**, Necla: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Bası, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2016, s. 4 vd.; **Kırca**, İsmail/**Şehirli Çelik**, Feyzan H./**Manavgat**, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013, s. 526 vd. (Anonim Şirketler Hukuku).

Genel kurul tüm pay sahiplerinin katılımından oluşurken şirkete ilişkin temel, stratejik kararlar en geniş yetkili bu kurulda alınmaktadır⁴. Genel kurul, kural olarak bir iç organdır⁵ ve ortaklığı temsil etme yetkisi bulunmaktadır⁶. Bu sebeple genel kurulda alınan kararların icrası şirketin yönetim ve temsil organı olan yönetim kurulu aracılığıyla yerine getirilmektedir.

Şirketin iradesini oluşturmasının aracı olan pay sahipliği hakları da genel kurulda kullanılmaktadır⁷. Zira TTK m.407'de pay sahiplerinin şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanacakları açıkça hükme bağlanmıştır. Buna göre; pay sahipleri katılma, önerme, tartışma ve oy verme gibi yönetime ilişkin haklarını genel kurulda kullanma hakkını haizdir⁸.

Genel kurula katılan pay sahipleri veya temsilcileri, kanundan ve ortaklık ana sözleşmesinden kaynaklanan yetkilerini oyları ile meydana gelen kararlar vasıtasıyla kullanırlar⁹. Pay sahiplerinin ortaklık adına oluşturdukları bu hukuki işlemlere genel kurul kararı adı verilmektedir. Genel kurul kararı, genel kurul olarak toplanan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin oyları ile husule gelen, kural olarak iç ilişkide ve istisnai olarak da dış ilişkide hukuki sonuç sağlama amacına yönelik olan ortaklık irade beyanıdır¹⁰. Anonim şirketin irade beyanı olarak ortaya çıkan bir genel kurul kararının toplantıya katılın katılmasın karara olumlu oy versin ya da vermesin TTK m. 423

⁴ **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 99; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Nr: 662-663; **Tekinalp**, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020, Nr: 13-02 (Sermaye Ortaklıkları); **Bilgili**, Fatih/**Demirkapı**, Ertan: Şirketler Hukuku Dersleri, 6. Basım, Dora Yayıncılık, Bursa 2018, s. 211 vd.; **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, s. 312; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s.132; **Kaşak**, Esra: Anonim Şirketlerde Genel Kurul ile Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılımına İlişkin Temel Esaslar Tipoloji Kuramı ve Kurumsal Yönetim Perspektifinden Yapılan İnceleme ile Birlikte, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2019, s.23 vd.

⁵ **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, Nr: 13-06; **Arslanlı**, Halil: Anonim Şirketler, C. II, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1960, s. 2; **Tekil**, s. 351; **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 100; **Ansay**, s. 93; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Nr: 662; **Şenocak/Okan**, s. 2220.

⁶ **Moroğlu**, Erdoğan: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş 9. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2020, s. 9 vd. (Hükümsüzlük); **Şener**, Oruç H.: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019, s. 460; **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, Nr: 13-06; **Bilgili/Demirkapı**, s. 212, **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 130; **Bahtiyar/Hamamcıoğlu**, s. 1.

⁷ **Bahtiyar/Hamamcıoğlu**, s. 2.

⁸ TTK m. 407 gerekçesi.

⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 9.

¹⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 11; **Pulaşlı**, Şerh, § 34, N: 1.

uyarınca tüm pay sahiplerini ve diğer organ olan yönetim kurulunu bağlayıcı nitelikte olduğu da belirtilmelidir¹¹.

Başta TTK'nın 408. maddesi olmak üzere yasada sevk edilen birçok hüküm ile genel kurula son derece önemli ve geniş yetkiler tanınmıştır. Ancak bir genel kurul kararının ortaklığın bütün ilişkilerini kapsayan doğrudan doğruya veya dolaylı etkilerinin gösterebilmesi için her şeyden önce hukuk kurallarına aykırı bulunmamasına, yani hukuken mevcut ve geçerli olmasına bağlıdır¹².

Gerçekten de yasa koyucu tarafından genel kurulda alınabilecek kararların sıhhati bakımından bazı sınırlar çizilmiştir. Bu sınırlama, ortaklığın azınlığın, alacaklıların ve pay sahiplerinin hak ve çıkarları ile kamu düzeninin diğer gerekleri göz önünde bulundurularak çeşitli kanun hükümleri ile tespit edilmektedir¹³. Bu yönüyle genel kurul kararı ister tek taraflı ister çok taraflı olarak nitelendirilsin özü itibarıyla hukuki bir işlem olduğundan bir yandan hukuki işlemlerin geçerlilik koşullarını düzenleyen genel hükümlere, diğer yandan da anonim ortaklığın kendi yapısından kaynaklanan özel hükümlere tabidir¹⁴.

Genel kurul kararlarının sınırını kanun, esas sözleşme hükümleri ve dürüstlük kuralı tespit ettiğinden genel kurulun kanuna ya da esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı bir karar alması halinde ortaya çıkan hukuki sakatlığın türünü de ihlal edilen hukuk kurallarının niteliği belirlemektedir¹⁵. Bu kapsamda Türk Hukuku'nda genel kurul kararının hükümsüzlüğüne ilişkin dört halin bulunduğu ve bunların yokluk, butlan, iptal edilebilirlik ve askıda hükümsüzlük olduğu da ifade edilmelidir¹⁶.

Bu çalışmada ortaklar kurulunda yönetim kurulunun seçimine ilişkin yeter sayının esas sözleşme ile ağırlandırılması ve bu ağırlaşan nisaba uyulmadan tesis edilen genel kurul kararının anılan hükümsüzlük hallerinden hangisine tabi olması gerektiğine yönelik değerlendirmeler yapılmaya çalışılacaktır.

¹¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 10.

¹² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 27.

¹³ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 27.

¹⁴ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Nr: 722.

¹⁵ **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 167.

¹⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 27; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 167; **Bilgili/Demirkapı**, s. 249; **Kırca**, İsmail: Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Üçüncü Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2022, s. 1 vd. (Hükümsüzlük); **Pulaşlı**, Şerh, § 34, N: 2.

II. EMREDİCİ HÜKÜMLER İLKESİ İŞİĞİNDA ESAS SÖZLEME İLE TTK m. 418'DE DÜZENLENEN TOPLANTI VE KARAR NİSAPLARININ AĞIRLAŞTIRILMASI

TTK m.355'e göre anonim ortaklık esas sözleşmenin ticaret siciline tescili ile birlikte tüzel kişilik kazanmakta olup, ortaklığın tüzel kişilik kazanması bakımından tescil kurucu niteliktedir. Bu yönüyle esas sözleşme de kurucu işlemin konusunu oluşturması bakımından kurucu özellik taşımaktadır¹⁷.

Esas sözleşme, bir sermaye ortaklığı olan anonim şirket tüzel kişiliğinin kurumsal yapısı ile pay sahiplerinin haklarının, borçlarının, ortaklıkla ve birbirleriyle ilişkilerinin düzenlendiği ortaklıklar çatısı altında yer alan bir sözleşmedir¹⁸. Esas sözleşme anonim ortaklığı kuran, bireyselleştiren, dışarıya tanıtan, koruyan ve ortaklık içi düzeni belirleyen temel bir metindir¹⁹. Şirketin anayasası olarak görev ifa eden bu sözleşme ile şirketin iç ve dış ilişkileri ile pay sahiplerinin şirkete ve birbirine karşı hak, yetki ve yükümlülükleri düzenlenmektedir²⁰. Esas sözleşmenin en önemli fonksiyonu ise şirket için geçerli olan yasa hükümlerini işletmenin yapısına ve ortakların ihtiyacına uygun olarak tamamlamak veya değiştirmektir²¹. Bu kapsamda esas sözleşmenin şirketin yönetim ve pay sahipleri arasındaki ilişkilerde geçerli olan kuralları içerdiği de belirtilmelidir²².

TTK m.339'a göre esas sözleşmenin yazılı şekilde yapılması ve bütün kurucuların imzalarının noterce onaylanması veya esas sözleşmenin ticaret sicili müdürü yahut yardımcısı huzurunda imzalanması şarttır. Öte yandan

¹⁷ **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 298.

¹⁸ **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, Nr: 9-45; **Veziroğlu**, Cem: Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021, s. 173; *Moroğlu*'na göre ise "anonim ortaklığın temel düzenini oluşturan, ortaklığın iç ve dış ilişkileri ile pay sahiplerinin ortaklığa ve birbirlerine karşı hak, yetki ve yükümlülüklerini düzenleyen, şekle tâbi, katılma açık (iltihakî) çok taraflı bir sözleşmedir" **Moroğlu**, Erdoğan: "Anonim Ortaklık Anasözleşmesi ve Hukuki Niteliği", Makaleler II, Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2006, 11-26, s. 11 (Ana Sözleşme); aynı yönde **Bahtiyar**, Mehmet: Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesi, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2001, s. 8 vd. (Sözleşme).

¹⁹ **Veziroğlu**, s. 168.

²⁰ **Karasu**, Rauf: Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Güncelleştirilmiş 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 29 (Emredici Hükümler).

²¹ **Karasu**, Emredici Hükümler, s. 29.

²² **Bilgili/Demirkapı**, s. 195; **Kırca/Şehirali/Manavgat**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 299.

aynı maddenin ikinci fıkrasında ana sözleşmenin içeriğinde yer alması gereken kayıtlara da yer verilmiştir²³.

Öğretide TTK m.339/2’de sayılan bu kayıtların bir kısmının şirketin bizzat kendisini, organizasyon yapısını, mal varlığını, organlarını, şirket ile kurucular ve pay sahipleri arasındaki ilişkileri düzenleyen soyut ve genel nitelikteki zorunlu içeriği²⁴; bazılarının şirket kuruluşunun özelliğinden kaynaklı olarak (örneğin şirketin belirli bir süreye bağlı olarak kurulması) kanunun bu hususlara ilişkin olarak öngördüğü şartların gerçekleşmesi halinde konulması zorunlu olan şarta bağlı zorunlu içeriği²⁵ ve diğerlerinin ise esas sözleşmeye yazılabilen ancak yazılmasa dahi başka bir hukuki işlem formu içerisinde de geçerlilik kazanabilen ihtiyari içeriği²⁶ oluşturduğu kabul edilmektedir.

Hemen ifade edilmelidir ki; yeterli derecede ihtiyari hükümler içeren bir esas sözleşme işletme ve pay sahiplerinin ihtiyacına uygun olarak şirkete biçim vermenin en önemli aracı haline gelmektedir²⁷. Ne var ki; esas sözleşmede zorunlu kayıtlar dışında yer alabilecek hükümler konusunda son derece titiz davranılmalı ve her şeyden önce bu hükümler TTK m.340 ile düzenleme altına alınan “emredici hükümler ilkesine” uygun bir biçimde kaleme alınmalıdır²⁸. Nitekim TTK m.340’da esas sözleşmenin, bu kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabileceği açıkça hükme bağlanmıştır. Düzenleme ile TTK’nın anonim şirketlere ilişkin hükümlerinin emredici nitelikte olduğu kabul edilmiş ve anonim şirketlerde sözleşme özgürlüğü ilkesi yerini emredici hükümler ilkesine bırakmıştır²⁹.

Her ne kadar madde gerekçesinde; hükmün normatif sistemin zorunlu bir parçası olarak Alm. POK 23 (5) paragrafından esinlenerek kaleme alındığı, pay sahipleriyle alacaklıların haklarını zedeleyen veya sınırlayan düzenlemelerin esas sözleşmelere girmesine engel olduğu, bazı kurum ve kuruluşların şirketlere istedikleri esas sözleşme hükümlerini dayatmaları yo-

²³ Madde metnine getirilen haklı eleştiriler için bkz. **Kendigelen**, Abuzer: Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, Güncellenmiş 2. Basıdan Tıpkı 3. Bası, İstanbul 2016, s. 228 (İlk Tespitler); **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 112.

²⁴ **Karasu**, Emredici Hükümler, s. 31.

²⁵ **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 117.

²⁶ **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 118.

²⁷ **Karasu**, Emredici Hükümler, s. 31.

²⁸ **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, Nr: 9-45; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 112 vd.

²⁹ **Karasu**, Emredici Hükümler, s. 45; **Kırca/Şehiralı/Manavgat**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 157.

lunu kapattığı, bu yararın da ülkemiz açısından küçümsenmeyecek derecede önem taşıdığı ve hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanmasında etkin bir rol oynayacağı; esas sözleşme hükümlerinin geçerliliğine ilişkin davaların sayısını azaltmak gibi bir yararı da beraberinde getirdiği ifade edilmiş olsa da³⁰ TTK'nın 340. madde düzenlemesi öğretide ağır bir şekilde eleştirilmektedir.

Moroğlu'na göre, bu hüküm sözleşme özgürlüğünü Borçlar Kanunu'nun 27.maddesi ile Medeni Kanun'un 23.maddesinde öngörülenin çok ötesinde sınırlamakta ve anonim ortaklıklar hukukuna adeta çelik bir korse giydirilerek anonim ortaklıklar hukukunun gelişmesi engellenmektedir³¹. *Karasu* da konuyu kapalı tip anonim şirketler açısından ele alarak, kapalı tip anonim ortaklıklar bakımından emredici hükümler ilkesinin gerekli olmadığını, bu şirketlere ortak olmak isteyen kişiler için azlığın korunmasına ilişkin hükümlerin, eşit işlem ilkesinin ve ortakların sadakat yükümlülüğünün yeterli bir güvence sağladığını, emredici hükümler ilkesinin dayanağını Ana-

³⁰ TTK m. 340 gerekçesi.

³¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 230; Aynı yönde **Moroğlu**, Erdoğan: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı, 4. Bası, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2006, s. 146 (Taslak).

Benzer yönde **Kendigelen**, İlk Tespitler, s. 229; *Bahtiyar* da yasa maddesi henüz tasarı halindeyken konuya ilişkin görüş bildirmiş ve anılan kısıtlamanın, ana sözleşmenin hukuki niteliği konusundaki yerli ve yabancı doktrine ve uygulamaya hiç uygun düşmediğini, ortakların, Kanun'un öngördüğü hususlar dışında da ana sözleşmelere birçok hüküm koyabileceğini, kanuni düzenlemelerden, tamamen veya kısmen sapabileceğini, ana sözleşmeden sapılabilmesi için, buna açıkça cevaz verilmesi şartının, kazuistik kanun yapma yöntemini akla getirdiğini ve kanunu hazırlayanların, her olasılığı düşünmüş ve ona göre kanundan sapma iznini vermiş olmalarını gerektireceğini, oysa bunun fiilen mümkün olmadığı gibi, ana sözleşmenin irade özgürlüğüne tabi olan kısmını da ortadan kaldıracığını ifade etmiştir. **Bahtiyar**, Mehmet: "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Dönem 2005, Sayı 61, Ankara 2005, s. 70 vd. (Değerlendirme).

ŞehirAli Çelik de şirketler hukukunda irade serbestisini sınırlandıran düzenlemelerin kapalı şirketlerin yapısına uygun olmadığı hususunun özellikle son yıllarda önemle altı çizilen bir durum olduğunu ve anonim şirketler hukuku alanında dünya çapındaki genel eğilimin esnekleşme yönünde olduğunu belirterek hükmün belirlenmesinde şekli kriterlerden değil maddi kriterlerden yararlanılarak yorum suretiyle emredici hükümlerin tesbiti yoluna gidilmesinin hükmün sınırlayıcı etkisini hafifletebilme çabası olarak görülebileceğine işaret etmektedir. **Kırca/Şehirali/Manavgat**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 177; *Veziroğlu* ise TK m. 340'ın mevcut bir ilkeyi yazılı hukuka (lex scripta) aktarmayıp, devlet eliyle bir ilke yaratıldığı, bununla birlikte ilkenin esas sözleşmenin çevresine örmeye çalıştığı kalın duvarda delikler açılmaya çalışıldığı, anonim ortaklıklara olan ilginin azalmasının, emredici hükümler ilkesinin benimsenmesine eşlik ettiği ve kanun koyucunun çözme amaçladığı sorunlardan daha fazlasına yol açtığı tespitlerinde bulunmuştur. **Veziroğlu**, s. 344.

yasa'nın 48.maddesinden alan sözleşme özgürlüğünü kapalı tip anonim şirketler açısından gereğinden fazla sınırladığını ve bu durumun da ölçülülük ilkesiyle bağdaşmadığını belirtmektedir³².

Düzenlemenin yerindeliği tartışması bir kenara bırakıldığında, çalışmamız bakımından önem arz eden yönetim kuruluna üye seçimi için TTK m.418'de düzenlenen toplantı ve karar nisaplarının esas sözleşme ile ağırlaştırılması konusu üzerinde durmak istemekteyiz.

Anonim ortaklığın yönetim kurulu kaideten TTK m.418'de ön görülen toplantı ve karar nisaplarına uyularak seçilmek zorundadır. TTK m.418'de düzenlenen nisaplara adi nisap-olağan yeter sayı denilmektedir³³. Bir başka anlatımla, yasa veya esas sözleşme ile özel olarak düzenlenmiş ağırlaştırılmış nisaplar bulunmadığı müddetçe genel kurulun toplantı ve karar nisapları bakımından m.418'deki olağan yeter yetersayıların uygulanacağı kabul edilmiştir³⁴.

Yasa koyucu anonim ortaklıklara ilişkin genel kurulda toplantı yapıp gündemin görüşülebilmesi ve karar alınabilmesi için toplantı ve karar nisabı şeklinde belirli yetersayılar öngörmüş ve genel kurulda alınan kararlar toplantıya katılın veya katılmasın herkesi bağladığı için belirtilen oranda katılımın sağlanmasını şart koşturmuş³⁵. Bu nisaplar kural olarak yasa ile düzenlenmektedir. Ancak, yasada belirlenen kurallara riayet edilmek suretiyle, şirket esas sözleşmesinde de toplantı ve karar nisaplarının düzenlenmesi mümkündür.

Genel kurul toplantısının açılabilmesi, görüşmelerin başlaması ve devam edebilmesi ve günün sonunda oylama yapılabilmesi için ilk olarak toplantı yeter sayısı sağlanmalıdır³⁶. Toplantı yeter sayısı genel kurulun karar alma ehliyetine ilişkindir³⁷. Toplantı yeter sayısı, genel kurulun karar alabil-

³² **Karasu**, Emredici Hükümler, s. 127 vd.

³³ **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, Nr: 13-54; **Bahtiyar**, s. 178; **Bilgili/Demirkapı**, s. 244; **Karahan**, Sami/**Huysal**, Ayşegül, S.: Şirketler Hukuku, Mimoza Yayıncılık, Konya 2012, s. 520; **Pulaşlı**, Şerh, § 33, N: 340; **Biçer**, Levent/**Hamamcioğlu**, Esra: "Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 149-150, İstanbul 2017, s. 80 vd.

³⁴ **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, Nr: 13-54; **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, s. 344.

³⁵ **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 153.

³⁶ **Karayalçın**, Yaşar: Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku, 2. Bası, Sevinç Matbaası, Ankara 1973, s. 119; **Yıldız**, Şükrü: "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayı ve Yargıtay Kararları", Makalelerim, İstanbul 2018, s. 314 (Yönetim Kurulu Yetersayı).

³⁷ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Nr: 708.

mesi için, en az ne miktar sermaye veya oyun toplantıda hazır bulunması gerektiğini ifade etmektedir³⁸. Bu kapsamda anonim ortaklığın karar alabilmesi amacıyla yapılan genel kurul toplantısında ortaklık sermayesinin yasa veya ana sözleşmede belirlenen oranda sermayeyi oluşturan pay sahibinin hazır bulunması halinde toplantı yeter sayısına ulaşıldığı kabul edilmektedir³⁹.

Yasada genel kurulun geçerli bir şekilde karar alabilmesi için toplantı nisabı hükümleri yanında karar nisabı hükümlerine de yer verilmiştir. Karar yeter sayısının en az ne miktarda oyun karar yönünde ve lehinde kullanılması gerektiğini belirleme yönünde bir işlevi bulunmaktadır⁴⁰. Toplantı yeter sayısının bulunduğu bir toplulukta genel kurulun bir karar varabilmesi için gerekli bulunan asgari oy sayısına karar yeter sayısı denilmektedir⁴¹. O halde karar yeter sayısının varlığından bahsedilebilmesi için öncelikle toplantı yeter sayısının olduğu bir genel kurul olmalı akabinde ise kararın geçerli olarak alınabilmesi için yasa ya da esas sözleşme ile öngörülen minimum olumlu oy karar yönünde mevcut olmalıdır.

TTK m.418 uyarınca yönetim kurulunun seçimi için genel kural yasa da veya *esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç olmak üzere* sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır ve karar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir. İlk toplantıda anılan nisaba ulaşılamadığı takdirde ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap dahi aranmamaktadır.

Madde metninden de açıkça anlaşılacağı üzere yönetim kurulunun seçimi kararı bakımından yasa da ağırlaştırılmış bir nisap aranmamış basit nisap yeterli görülmüştür. İlk genel kurul toplantısında sermayenin en az dörtte birini karşılayan pay sahipleri; toplanıp basit toplantı nisabını sağlayarak,

³⁸ **İmregün**, Oğuz: “Türk Hukukunda Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayıları”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 50, Sayı 1-4, İstanbul 1984, s. 349 (Yetersayılar); Benzer yönde tanımlar için bkz. **Dural**, Halil A.: Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2009, s. 314; **Karayalçın**, s. 119; **Yıldız**, Yönetim Kurulu Yetersayı, s. 314; Öğretide **Zengin**’e göre ise “genel kurulun toplanmış sayılması ve karar alınması icap eden durumlarda toplanmış sayılan genel kurulun karar ehliyetine sahip kabul edilmesi için gereken hazır bulunma kuralını/esaslarını içeren norm” olarak tarif edilmektedir. **Zengin**, İbrahim Ç.: Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 50.

³⁹ **Biçer/Hamamcıoğlu**, s. 77.

⁴⁰ **İmregün**, Yetersayılar, s. 350.

⁴¹ **Karayalçın**, s. 119; **Yıldız**, Yönetim Kurulu Yetersayı, s. 314.

toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile başka bir anlatımla basit karar nisabı ile yeni bir yönetim kurulu seçebileceği gibi var olan yönetim kurulu üyelerini de görevden alma hak ve yetkisine sahiptir. Zira m.418’de toplantı ve karar nisabına ilişkin getirilen olağan kural kanun veya şirket sözleşmesiyle daha yüksek bir karar nisabının uygulanacağını hükme bağlanmadığı tüm genel kurul kararlarında geçerlidir. Ayrıca eğer ilk genel kurul toplantısında m. 418’de anılan yetersayıya ulaşamaz ise ikinci toplantı bakımından herhangi bir nisap da aranmamaktadır⁴². Bu durumda ikinci genel kurul toplantısına tek bir pay sahibi katılıp tek bir oy ile dahi yönetim kurulunu seçip atayabilmektedir.

Ne var ki; uygulamada sıklıkla şirket esas sözleşmelerinde yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve/veya görevden alınabilmesi bakımından toplantı ve karar yeter sayılarının 418. madde düzenlemesinden farklılaştırılarak ağırlaştırılmış nisapların arandığı görülmektedir. Bu kapsamda şirket esas sözleşmesinde yönetim kurulu üyelerinin seçimi için “*sermayenin en az yüzde otuzunu veya yarısını veya yüzde yetmiş beşini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır ve karar verir*” şeklinde düzenlemelere yer verilmektedir. İlk olarak esas sözleşmede yönetim kurulunun seçimi için m.418 düzenlemesinde öngörülen yeter sayıdan daha ağırlaştırıcı bir nisap öngörülmesinin mümkün olup olmadığı açıklığa kavuşturulmalıdır.

6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu (eTTK) olağan toplantı nisabını m.372’de; karar nisabını ise m.378’de ayrı ayrı düzenlediği için öğretide de bu konu toplantı ve karar nisaplarının esas sözleşme ile düzenlemesi şeklinde bir ayırım yapılarak ele alınmıştır.

İlk olarak Arslanlı, eTTK 372. maddesine tâbi toplantılarda, ilk toplantı için aranan nisabın ağırlaştırılabileceğini ancak hafifletilemeyeceğini ayrıca ikinci toplantı bakımından hazır bulunan pay sahiplerinin temsil ettikleri sermayenin miktarı ne olursa olsun, genel kurulun müzakere yapmaya ve karar vermeye selâhiyetli olduğundan, ikinci toplantı nisabının da esas mu-

⁴² Öğretide ikinci toplantıda nisabın aranmayacağı yönündeki madde hükmü eleştirilmektedir. *Kendigelen*’e göre, nisabın aranmayacağına yönelik ifade hatalı olup en azından tek bir paya sahip olan bir pay sahibi ya da temsilcisinin katılmadığı bir toplantının yapılması mümkün olmadığına göre, ikinci toplantı için nisabın aranmayacağından söz etmek isabetli değildir. **Kendigelen**, İlk Tespitler, s. 317 vd.; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 154, dpn. 280; nisaba dair haklı tespit ve eleştiriler için bkz. **Teoman**, Ömer: “Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Yürürlük Kanununun Anonim ve Limited Ortaklık Genel Kurullarında Toplantı Nisabı Aranmayacağı Öngören Hükümleri”, *Regesta*, Cilt 2, Sayı 2, İstanbul 2012, s. 6 vd.

kavele ile tayin edilebileceğini ifade etmiştir⁴³. Ne var ki müellif; ikinci genel kurul toplantısı bakımından zorunlu organların seçimi, bilançonun tasdiki, kar dağıtımı gibi şirketin faaliyeti için zaruri olan kararlar bakımından ikinci toplantı bakımından da herhangi bir toplantı yetersayısının esas sözleşmeye konulamayacağı görüşündedir⁴⁴.

İmregün de; toplantı yetersayılarının esas sözleşme ile düzenlenebileceği konusunda herhangi bir duraksama olmadığını belirtmiş, esas sözleşme ile getirilebilecek düzenlemelerin bir sınırının olup olmayacağı ve böyle bir sınır varsa bunun gerekçelerinin neler olabileceği hususu üzerinde değerlendirmelerde bulunmuştur⁴⁵. Yazar benzer şekilde TTK. m.372 uyarınca, hem ilk ve hem de ikinci toplantı için esas sözleşme ile yasa da öngörülen oranlardan daha ağır bir toplantı yetersayı öngörmenin mümkün olduğunu, hatta ilk toplantı için öngörülecek bu ağırlaştırılmış yetersayı için bir sınırın da bulunmadığını ifade ettikten sonra ikinci toplantı bakımından tıpkı *Arslanlı* gibi ortaklığın yaşamını sürdürmesi için alınması zorunlu olan organların seçimine, kâr ve zarar hesapları ile bilançonun onanmasına ilişkin kararlarda sözleşme ile ağırlaştırılmış yeter sayıların konulamayacağını belirtmiş ancak *Arslanlı*' dan farklı olarak da ikinci toplantıda yönetim kurulu üyeleri veya denetçiler aleyhine sorumluluk davası açılması, özel denetçi tayini gibi azınlık haklarını korumaya yönelik kararların alınmasında da ikinci toplantıda ağırlaştırılmış nisapların uygulanmaması gerektiğine işaret etmiştir⁴⁶.

Poroy ve Domaniç ise eTTK m.372' de öngörülen nisap ile amaçlananın azlığın korunması olduğundan esas sözleşme ile bu nisapların hem ağırlaştırılabileceğini hem de hafifletilebileceğini kabul etmekte ve m.372'nin açık düzenlemesi karşısında nisabın sadece ağırlaştırılıp ancak hafifletilemeyeceği yönündeki görüşlerin isabetli olmadığını ifade etmektedirler⁴⁷.

⁴³ **Arslanlı**, s. 38.

⁴⁴ **Arslanlı**, s. 38.

⁴⁵ **İmregün**, Yetersayı, s. 354.

⁴⁶ **İmregün**, Yetersayı, s. 354 vd.

⁴⁷ **Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, Cilt I, Filiz Kitabevi, İstanbul 1976, s. 354 (1976); **Domaniç**, Hayri: Anonim Şirketler, Eğitim Yayınları, İstanbul 1978, s. 614; *Yıldız* da herhangi bir ayırım yapmadan şirketin dengeli bir biçimde gelişmesine imkân sunulması gerektiğini belirterek şirketin hayatiyeti açısından son derece önemli olan kararların gecikmeden alınabilmesi için esas sözleşmesine koyduğu ya da koyacağı yetersayıların azaltmaya ilişkin hükümlerin de geçerli olması gerektiğini savunmaktadır. **Yıldız**, Şükrü: Türk Ticaret Kanunu Madde 388'deki Yeter Sayıları Hafifleten (3585) Sayılı Kanun Hükümlerinin Anonim Şirket Esas Sözleşmeleri

Karar nisabının düzenlendiği eTTK m.378'ye ilişkin olarak ise Arslanlı ve İmregün; toplantı nisabına ilişkin görüşlerine benzer değerlendirmelerde bulunmuş ve anonim ortaklığın yaşamı için karar alınması zorunlu olan hal-lerde, örneğin organ seçimlerinde, ilk toplantı için karar yetersayısının TTK. m. 378'e oranla esas sözleşme ile daha da artırılabilirliğini kabul et-mekle beraber, ikinci toplantıda bu yetersayının değil, mutlak çoğunluğun aranması gerektiğini ileri sürmüşlerdir⁴⁸.

Buna karşın eTTK döneminde 11.Hukuk Dairesi vermiş olduğu "TTK.- nun 378/1. maddesi iki yönlüdür. maddedeki "kararlar mevcut reylerin ek-seriyetiyle verilir" hükmü, daha az bir oy çoğunluğu ile karar verilemeye-ceği bakımından emredici bir hükümdür, ancak, oy nisabının, ana sözleşme ile daha artırılmasına bu hüküm engel değildir. Öğreti de bu görüşte-dir. Esasen bu konuda kaynak kanun durumu da bulunan İsviçre Borçlar Yasasının 703. maddesi bu olanağı "Kanun veya ana sözleşmelerde aksine hüküm yoksa gerek seçimlere gerekse diğer konulara ilişkin kararlar mevcut oyların salt çoğunluğuyla verilir" hükmüyle açıkça tanınmıştır. Bu neden-lerle TTK'nun 378/1. maddesindeki oy nisabının artırılmasına ilişkin ana sözleşme hükmü geçerlidir ve mahkemenin aksine görüşü yerinde değil-dir." yönündeki kararı ile herhangi bir ayırım yapmaksızın ilk derece mah-kemesinin şirket ana sözleşmesinin 22. maddesinin, yasanın 378/1. madde-sine aykırı bulunduğu, bu hükmün amir bir hüküm olduğu, mevcut oyların çoğunluğu ile alınan kararların geçerli sayılacağı yönündeki kararını bozma yoluna giderek karar yetersayısının esas sözleşme ile -somut uyuşmazlık bakımından artırılarak- düzenlenebileceğine hükmetmiştir⁴⁹.

Benzer tartışmaların mevcut TTK döneminde de devam ettiği görül-mektedir. Pulaşlı; kaleme almış olduğu eserinde yönetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin olarak her ne kadar TK m. 418'deki ifadeden yeter sayıların

Üzerine Etkileri ve Yargıtay Kararları, Makalelerim, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2018, s. 216 (Esas Sözleşme).

⁴⁸ Arslanlı, s. 38; İmregün, Yetersayılar, s. 356 vd.

⁴⁹ Yarg. 11. HD., T. 13.10.1982 E. 1982/3701, K. 1982/3867 karar için bkz. Moroğlu, Erdoğan/Kendigelen, Abuzer: İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2014, s. 315. Bu karara ilişkin öğretilerde İmregün "Yüksek mahkemenin kararlarında, yazılarımıza yollama yapması, bizler için öğünç kaynağıdır. Ancak, yüksek mahkeme, yazımda belirttiğim hususları eksik almış, özellikle karar yetersayısının, sözleşme ile artırılması halinde, ortaklığın yaşamını sürdürmesi için zorunlu kararlarda, en azından ikinci toplantıda, sözleşmede öngörülen artırılmış karar yetersayısının değil, TTK. m. 378 de düzenlenen mutlak çoğunluğun esas alınması gerektiği üzerinde durmamıştır." yönünde görüş bildirerek kararı eleştirmiştir. İmregün, Yetersayı, s. 360.

ağırlaştırılabileceği sonucuna varılabilse de bu hususta nisapları ağırlaştırmanın yönetim organının vazgeçilmezliği ve gerekliliği açısından mümkün olmadığını, bu durumun azınlık haklarını tekeffül anlamına da gelmediğini, azınlığın yönetim organında temsilinin ağırlaştırılmış nisaplarla değil, esas sözleşmeye konacak bir hüküm ile sağlanacağını açıkça ifade etmiştir⁵⁰.

Bahtiyar da; yasadaki yeter sayıların (418/1, 421/1) ana sözleşme ile ağırlaştırılmasının mümkün olduğunu belirtmekle yetinmiş ancak bu ağırlaştırmanın toplanmayı/karar almayı olanaksız kılacak bir ağırlaştırma olmaması gerektiğinin altını çizmiştir⁵¹. Biçer de ana sözleşme ile toplantı nisabının sadece bazı kararlar için ağırlaştırılmasının mümkün olup olmadığı hususunun TTK m.340 kapsamında ele alınması gerektiğine işaret etmiş ve karar yetersayısının (TTK 418/2) veya (TTK 418/1, c. 2'de düzenlenen) ikinci toplantıdaki toplantı nisabının ağırlaştırıldığı her halde şirketin faaliyetlerinin engellenmesinin, ortaklığın kilitlenmesinin söz konusu olmayacağını belirterek yetersayıların ancak şirket faaliyetlerini engelleyecek seviyede yüksek oranlar kararlaştırması halinde esas sözleşmede ağırlaştırma yapılmasına imkân bulunmadığına dikkat çekmiştir⁵².

Öte yandan Zengin; konuyu detaylı bir şekilde ele almış ve işler haldeki ticari faaliyetlerin bozulmaması için, TTK 418/1 nispetinde hem ilk toplantıda asgari bir toplantı yeter sayısı aranarak bu nisabı artırmak hususunda ortaklığa serbesti tanınmasının hem de ikinci toplantı için yeter sayı aranmamasının özünde ortaklığı koruyan bir düşüncenin yattığı, böylece menfaatler dengesinin sağlanması bakımından “mevcut pay sahiplerinin”, “çoğunluğun” veya “azınlığın” değil, bizatihi ve bütün bileşenleriyle “ortaklığın menfaatinin” üstün tutulduğu sonucuna varmıştır⁵³. Ayrıca yazar karar nisabı yönünden de 418/2 hükmünün mutlak emredici nitelikte olduğunu kabul ederek bu nisabın hafifletilmesinin mutlak çoğunluğun terk edilmesine, ağırlaştırılmasının ise karar almayı zorlaştırılmasına neden olacağını ifade ede-

⁵⁰ **Pulaşlı**, Şerh, § 35, N: 241.

⁵¹ **Bahtiyar**, Mehmet: “Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının Toplantı Süresince Korunması Şartına İlişkin TTK 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 62 dnp. 3 (Toplantı Yetersayısının Toplantı Süresince Korunması).

⁵² **Biçer**, Levent: “Genel Kurul Yönetmeliği'nin “Toplantının Ertelenmesine” Yönelik 28. Maddesine İlişkin Bazı Sorunların Değerlendirilmesi”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı 1, İstanbul 2024, s. 72 vd. Ayrıca müellif genel kurulun yapılacağı ilk toplantıda, öngörülenden daha ağır bir nisabın ana sözleşme ile kararlaştırılabileceğinin yasada açıkça düzenlendiğini de kabul etmektedir. **Biçer**, s. 72.

⁵³ **Zengin**, s. 366.

rek m.418/2 maddesine aykırı bir esas sözleşme düzenlemesinin mümkün olamayacağını belirtmiştir⁵⁴.

Kanaatimize göre sorunun çözümünde ilk olarak TTK m.340 hükmü dikkate alınmalıdır. Yukarıda ayrıntıları ile izah edildiği üzere yasa koyucu m.340 hükmü ile esas sözleşmenin yasa hükümlerinden **açıkça izin verdiği ölçüde** sapabileceğini kurala bağlamış ve yasanın çeşitli maddelerinde de bu hususa ilişkin olarak “ esas sözleşme ile...kararlaştırılabilir/ öngörülebilir; esas sözleşmede aksine bir hüküm yoksa/ aksi öngörülmemişse” şeklinde ifadeler yer verilmiştir⁵⁵. Görüleceği üzere bu kavramlara yer verilen yasa metinlerinde “açıkça” yasal düzenlemeden farklılaşabileceği kabul edilmiş ve sapmaya izin verilmiştir⁵⁶. Çalışmamız bakımından ele almış olduğumuz m.418/1’in madde metninde “*esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmuş bulunan hâller hariç*” kavramına özellikle yer verilmiştir. Bir başka anlatımla yasa koyucu m.418 ile belirlemiş olduğu toplantı ve karar nisaplarında esas sözleşme ile değişiklik yapılabileceğini daha en başta belirtmiş durumdadır.

Her ne kadar madde gerekçesinde 6762 sayılı Kanunun 372 nci maddesi ve 378 inci maddesinin birinci fıkrası hükümlerinin tekrarlandığı ifade edilmiş olsa da özellikle eTTK’da yer verilmeyen “daha ağır nisap öngörülmuş bulunan haller” cümlesine yer verilerek mülga dönemde yukarıda yer verilen öğretilerdeki ana sözleşme ile basit toplantı ve karar nisabının hafifletilebileceğini ön gören tartışmalara son verilerek olağan yeter sayıların esas sözleşme ile ancak artırılabilmesi aksine hafifletilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Bu yönüyle yasa koyucunun; m.418 kapsamına giren işler bakımından haklı olarak herhangi bir ayırım yapmadığı, örneğin kar payının dağıtımına ilişkin kararın esas sözleşme ile ağırlaştırılabilmesi oysaki yönetim kuruluna üye seçimi için basit nisabın ağırlaştırılmayacağı şeklinde ayrık ve istisnai bir düzenlemeye yer vermediği de görülmektedir. TTK m.418 hükmü özü itibarıyla karar almayı kolaylaştırıcı ve ortaklığı koruyucu bir amaç gü-

⁵⁴ Zengin, s. 367.

⁵⁵ Karasu, Emredici Hükümler, s. 48.

⁵⁶ Bahtiyar, Değerlendirme, s. 71 vd.; Kırca/Şehirali/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku, s. 160 vd.; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 113; Öğretilerde anonim şirketlere ilişkin bir hükümden sapma izninin verilir verilmemesinin tespitinde sadece hükmün lafzına bakılmaması gerektiği, hükmün yorumlanmasından elde edilen anlamında dikkate alınabileceği ağırlıklı olarak savunulmaktadır. Karasu, Emredici Hükümler, s. 49 vd.; Pulaşlı, Şerh, § 28, N: 32; Şener, s. 306 vd.; Bilgili/Demirkapı, s. 197; Korkut, Ömer: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Karahan Kitabevi, Adana 2012, s. 298.

mekte⁵⁷ ve kendine bırakılan alanlardaki kararlara ilişkin olağan toplantı ve karar yeter sayısını düzenlemektedir. Bu madde hali hazırda asgari yeter sayıları belirleyen bir hükümdür.

Yasa; şirket esas sözleşmesi ile daha ağır nisap öngörülebileceğini açıkça belirterek anılan düzenlemeden sapılabileceğine izin vermiştir. Ortaklar; şirket ana sözleşmesinde yasanın izin verdiği ölçüde şirket için geçerli olan yasa hükümlerini işletmenin yapısına ve ortakların ihtiyacına uygun olarak tamamlama veya değiştirme imkânına sahiptir⁵⁸. Ortakların bir araya gelip şirket için önem arz eden ve ortaklığı yönetecek olan yönetim kurulunun seçimi için esas sözleşmede belirli orandaki pay sahibi ya da sahiplerinin katılımına ve olumlu oyuna muhtaç hâle getirilmesini arzu edebilirler. Zira, pay sahiplerinin esas sözleşmede ağırlaştırıcı nisap düzenlemelerinin altında yatan asıl sebep de çoğu kez ortaklık için önemli olan bazı veya bütün kararların, şirket bünyesindeki payların dağılımı dikkate alınarak belirli ortak ya da ortakların katılımına ve olumlu oyuna muhtaç hâline getirmek ya da hiçbir pay sahibinin tek başına karar alabilecek konumda olmamasını sağlamaktır⁵⁹. Nitekim bu yolla şirket kararlarında ortak kontrolün tesisi de amaçlanmaktadır⁶⁰. TTK m.418 hükmü de bu minvalde kaleme alınmış ve esas sözleşme ile bu nisapların ağırlaştırılabileceği özellikle belirtilerek yasanın öngördüğü asgari sınırın üzerine çıkılmasına izin verilerek pay sahiplerinin iradelerine üstünlük tanınmıştır.

Şirket esas sözleşmesinde yönetim kurulu üyelerinin seçimi için “*sermayenin en az yüzde otuzunu veya yarısını veya yüzde doksanını karşılayan payların sahiplerinin varlığıyla toplanır ve karar verir*” şeklinde yönetim kuruluna üye seçiminde m.418 düzenlemesinden ayrılan ve nisapları ağırlaştıran bir esas sözleşme hükmünü yasaklayan bir hüküm mevcut olmadığı gibi pay sahiplerinin nisabı ağırlaştırma yönünde esas sözleşmede tecelli eden iradelerinin önüne geçilmesini haklı kılan bir sebep de bulunmamaktadır.

Her ne kadar öğretilde m.418'deki nisapların artırılarak özellikle yönetim organının seçiminin zorlaştırılması sonucunu doğuracağı ve ortaklığın faaliyetine son verilebileceği yine şirket ve azınlık çıkarları arasında kurulan dengenin ortaklık menfaati yönünde bozulacağı belirtilmiş olsa da⁶¹ m.418'in

⁵⁷ Zengin, s. 376.

⁵⁸ Karasu, Emredici Hükümler, s. 29.

⁵⁹ Dural, s. 337.

⁶⁰ Dural, s. 337.

⁶¹ Zengin, s. 367.

sadece basit nisapları düzenleyen bir hüküm olması hasebiyle bu yorumlara katılmak da kanaatimize göre mümkün değildir. Madde, şirketin organsız kalmasını veya şirket ile azlık pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarını engellemek için sevk edilmemiş olup TTK; şirket organlarının seçilememesi halinde uygulanacak kuralları, azlık haklarını ve azlığın bu haklarının nasıl kullanılabileceğine ilişkin hükümleri zaten yasanın değişik maddeleri ile sevk etmiş bulunmaktadır. Kaldı ki, toplantıya katılmayanları “teknik anlamda” azlık olarak nitelendirebilmek de mümkün değildir.

Bu kuralların etkin bir biçimde kullanıp kullanılmadığı veya hükümlerin yerinde olup olmadığı ayrı bir tartışma konusunu oluştururken, nisapların ağırlaştırılması sebebiyle anonim ortaklığa ilişkin kararların alınmayacak boyuta gelmesi ve ortaklığın adeta kilitlenmesi gibi temel sorunların çözümünü m.418 hükmünde aramak da kanaatimize göre isabetsiz bir yaklaşımdır.

Diğer yandan; konuya ilişkin değerlendirme yapılırken yasa koyucunun m. 360 ve 478 uyarınca yönetim kuruluna üye seçimi konusunda yine pay sahiplerinin iradesine öncelik vererek ve çoğunluğun keyfi davranışlarına karşı bireysel pay sahiplerini korumak, azınlık da kalan şirket ortaklarının şirket yönetimine etkin bir biçimde katılması ya da en azından çoğunluk tarafından yönlendirilen şirket faaliyetlerinin azınlık pay sahipleri tarafından denetlenmesi amaçları ile grup imtiyazı denilen bir hak sağladığı ve bu kapsamda şirket esas sözleşmesinde yer verilecek bir düzenleme ile nispi çoğunluğun oluşturan diğer pay sahiplerinin iradesinin aksine tek bir imtiyazlı paya sahip olan kimsenin bütün yönetim kurulunu seçebilme imkânına dahi izin verdiği de unutulmamalıdır⁶².

Tüm bu anlatılanlar kapsamında TTK m.418’de kararlaştırılan basit nisapların esas sözleşme ile ağırlaştırılabileceği ancak hafifletilemeyeceğine yönelik görüşe katıldığımızı belirtmek isteriz. Ayrıca, her ne kadar maddenin ikinci fıkrasında karar yeter sayıları bakımından bir ağırlandırmadan söz edilmemiş ve karar nisabının ağırlandırlamayacağı yönünde bir izlenim ortaya çıkmış olsa da ilk fıkrada belirtilen “esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç” ibaresinin hükmün düzenlenme amacı ile uyumlu olacak şekilde ikinci fıkra bakımından da uygulanabilir

⁶² **Kendigelen**, Abuzer: Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, Beta Yayıncılık, İstanbul 1999, s. 42 vd. (İmtiyaz); Ayrıca bkz. **Çamoğlu**, Ersin: “6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili”, Halil Arslanlı Bilim Arşivi, Erişim: www.arslanlibilimarsivi.com, (Erişim Tarihi: 10.06.2024); maddeye yönelik eleştiriler için bkz. Kendigelen, İlk Tespitler, s. 252 vd.

nitelikte olduğu ve bu kapsamda basit karar yeter sayılarının da ağırlaştırılabileceği yönündeki görüşün daha isabetli bir yaklaşım olduğu da belirtilmelidir⁶³.

Bu başlık altında son olarak; esas sözleşmede m. 418'in aksine ağırlaştırılmış bir nisabın kararlaştırıldığı hallerde bu durumun ikinci toplantıya da sirayet edeceğine işaret etmeliyiz⁶⁴. Kanaatimize göre, maddede belirtilen "ikinci toplantıda nisap aranmaz" hükmü; nisabın sözleşme hükmü ile ağırlaştırıldığı durumlarda uygulanma imkanı kalmayacak yasal bir düzenlemedir. Zira ortaklar için önem arz eden ve bu sebeple yasal düzenlemeden dahi sapma ihtiyacı duydukları bir konuda ilk toplantı yönünden ağırlaştırılmış nisabı kabul edip ikinci toplantı bakımından herhangi bir nisap dahi aramak ve tek bir pay sahibinin oyuyla dahi bu kararın verilebileceğini kabul etmek hiç şüphesiz çelişkili bir durum yaratacaktır. Bu yönüyle ortakların esas sözleşmede tecelli eden iradelerinin sadece ilk toplantı bakımından korunup ikinci toplantı bakımından görmezden gelinmesi düşüncesi; m.418'in sadece asgari yeter sayıları belirten bir hüküm olduğu da dikkate alındığında kanaatimize hükmün düzenlenme amacıyla da bağdaşmamaktadır. Aksinin kabulü ise hem pay sahiplerinin şirketteki kararların ortak bir konsensüs sonucu tesis edilmesine yönelik esas sözleşmede düzenlemiş oldukları iradelerini ihlal edici bir nitelik taşıyacak, hem de esas sözleşmede yönetim kurulunun seçimine ilişkin ağırlaştırılmış nisabı düzenleyen tamamlayıcı nitelikteki⁶⁵ esas sözleşme maddesinin hiçbir hüküm ifade etmemesine sebebiyet verecektir.

⁶³ **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 159; **Huysal/Karahan**, s. 523; **Biçer/Hamamcioğlu**, s. 103 vd.; *Kendigelen* ise m.418/1'de esas sözleşmede yer verilebilecek aksine hüküm ile toplantı nisabının sadece ağırlaştırılabileceğinin vurgulandığını dolayısıyla bu maddede belirlenen ilk toplantı hakkındaki toplantı nisabının hafifletilmesine izin verilmediğini belirtmiştir. **Kendigelen**, İlk Tespitler, s. 317; Okan'a göre de esas sözleşme ile dörtte bir kuralının aksine düzenleme yapılmasına olanak verilerek esas sözleşmeye konulacak bir hüküm ile toplantı yeter sayısı ağırlaştırılabilir. **Şenocak/Okan**, s. 2289; Ancak müellif toplantı ve karar yeter sayısının birbirinden bağımsız olduğu ve TTK m.340'ta düzenlenen emredici hükümler ilkesi uyarınca da esas sözleşme ile m.418/2 uyarınca daha ağır karar yetersayılarının öngörülemediği görüşündedir. **Şenocak/Okan**, s. 2294.

⁶⁴ Nitekim Zengin de benzer şekilde m.418'de ifade edilen yeter sayılar bakımından, maddenin başında yer verilen "aksine bir şekilde ağırlaştırıcı" düzenleme yapma imkânının lafzi olarak tüm maddeyi yani ilk toplantı ile ikinci toplantıda da aranacak toplantı yeter sayısını ve ikinci fıkrada yer verilen her iki toplantı için gereken karar nisabını kapsadığı şeklinde bir yorumun da tamamıyla abes görülmemesi gerektiği yönünde tespitlerde bulunmuştur. **Zengin**, s. 361.

⁶⁵ **Biçer**, s. 72.

III. YÖNETİM KURULUNUN SEÇİMİNE İLİŞKİN ESAS SÖZLEŞME İLE AĞIRLAŞTIRILMIŞ NİSAPLARA UYULMADAN ALINAN GENEL KURUL KARARININ GEÇERSİZLİĞİ

Esas sözleşme ile yönetim kurulunun seçimine ilişkin nisapların ağırlaştırılabileceğine yönelik değerlendirmelerimize yer verdikten sonra bu başlık altında genel kurul tarafından esas sözleşmedeki ağırlaştırılmış yeter sayılara uyulmadan alınan bir kararın geçersizliği meselesi üzerinde durulacak ve özellikle yönetim kurulunun seçildiği genel kurul toplantısında seçime ilişkin ağırlaştırılmış toplantı ve karar nisabına uyulmadan tesis edilen genel kurul kararının akıbetini ne olacağı öğreti görüşleri ve yüksek yargı kararları kapsamında belirlenmeye çalışılacaktır.

Yasada ön görülen asgari yeter sayılara aykırı davranılması ile yasadaki asgari yeter sayıların sağlanıp esas sözleşmede öngörülen yeter sayıların sağlanamadığı genel kurul toplantılarında, alınan kararlar geçersiz olmakla birlikte bu geçersizliğin türünün ne olacağının ise öğretide tartışmalı olduğu en başta ifade edilmelidir⁶⁶.

A. Öğretideki Görüşler

Öğretide esas sözleşme ile ağırlaşan yeter sayılara uyulmadan alınan genel kurul kararının geçersizliği hususunda iki görüşün ağırlıklı olarak savunulduğu, bir görüşe göre genel kurul kararın yoklukla malul olduğu ifade edilirken, bunun karşısındaki görüşe göre ise kararın iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olduğu ileri sürülmektedir.

Konuyu ilk defa ele alan ve tartışan Arslanlı'ya göre; esas sözleşmede yasanın mutlak emredici hükümlerine yer verilmiş ve bu maddelere bir aykırılık söz konusu ise bu durum esas sözleşmeye değil yasaya aykırılık olarak mütalaa edileceğini ancak kanunun emredici mahiyetteki hükümlerini ağırlaştırılan hükümlerde bu hükümleri ağırlaştırdıkları oranda esas sözleşme hükmü sayılacağını, örneğin 388.maddenin tayin ettiği nisapların artırılmış olup muayyen bir hususu hakkında $\frac{3}{4}$ çoğunluk aranmış ise bu hükme aykırılığın kararı batıl kılmayacağını ifade etmiştir⁶⁷. Benzer şekilde İmregün de esas sözleşmeye hüküm konularak toplantı ve karar nisaplarının bazı koşullarda artırılabilceğini kabul etmiş ve bu durumun müktesep bir hak olduğunu belirttiğinden sonra bu gibi müktesep hakları ihlal eden genel kurul kara-

⁶⁶ Biçer/Hamamcıoğlu, s. 115.

⁶⁷ Arslanlı, s. 74.

rının ortaklık sözleşmesine aykırılık gerekçesi ile iptali kabil olduğunu ileri sürmüştür⁶⁸.

Esas sözleşmede ön görülen ağırlaştırılmış yeter sayıya aykırı genel kurul kararının geçersizliği hakkında görüş bildiren Moroğlu'na göre “*Sonuç olarak, salt veya ağırlaştırılmış bir oy çokluğu aksi ana sözleşme veya kanunda ön görülmüş olmadıkça genel kurul kararının mevcudiyeti şartı değildir. Görüşümce, kanunda ve ana sözleşmede belirtilen toplantı ve karar nisaplarına aykırı olarak alınan genel kurul kararları sadece iptal edilebilir kararlardır; meğerki genel kurul kararı kanunda emredici olarak tespit edilmiş nisap hükümlerini sürekli olarak kaldıran veya sınırlayan bir karar olsun; bu son halde genel kurul kararı konusu itibariyle nisbi emredici hükme aykırı ve batıl olur*”⁶⁹.

Buna karşın öğretilerdeki diğer müellifler ise esas sözleşme ile ağırlaştırılmış yetersayıya uyulmadan alınan genel kurul kararının yoklukla geçersiz olduğunu savunmaktadır. Kırca'ya göre yokluk yaptırımını açısından kanuni nisap ile esas sözleşme ile ağırlaştırılmış nisap arasında bir fark göze-

⁶⁸ **İmregün**, Anonim Ortaklık, s. 331; benzer gerekçeler ile aynı yönde **Eriş**, Gönen: Açıklamalı-İçtihatlı-Uygulamalı, Anonim Şirketler Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1995, s. 503; **Kayar**'a göre ise “*TTK. m. 372'de ““esas mukavelede aksine hüküm bulunan haller hariç olmak üzere”“ denilmek suretiyle olağan-adi toplantı yetersayılarını düzenleyen kanun hükümlerinin emredici olmadığı, esas sözleşmeyle aksine düzenlemeler yapılabileceği açıkça belirlenmiştir. Bu bakımdan olağan toplantı ve karar yetersayılarını belirleyen kanun hükümlerinin emredici değil, düzenleyici olduğu açıktır. Buna bağlı olarak, basit toplantı ve karar yetersayılarına uyulmadan yapılan toplantıda alınan kararların TTK. m. 381 ve KoopK. m. 53 hükümleri gereğince ““kanuna aykırılık”“ kapsamında iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olacağı kabul edilmelidir.*” **Kayar**, İsmail: “AO ve Kooperatiflerde Genel Kurul Toplantı ve Karar Yetersayılarına Uyulmamasının Sonuçları ve İptal Kararının Etkileri”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, Kayseri 2008, s. 251-262, s. 253.

⁶⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 140; Ayrıca **Yıldız** da Yargıtay'ın esas sözleşmenin yeter sayılarına ilişkin hükümlerine aykırılığı yok sayarak bu hükümlere emredici nitelik verdiğini, oysa TK m.381'de esas sözleşme hükümlerine aykırılığın yaptırımının açıkça iptal edilebilirlik olarak belirlendiğini, kazanılmış haklara aykırılığın yaptırımının da iptal edilebilirlik olduğunu, Yargıtay'ın genel kurul kararlarının sakatlığına ilişkin olarak verdiği pek çok kararda hukuk güvenliğinin dikkate alarak kanun hükümlerine aykırı genel kurul kararlarına bile iptal müeyyidesini uyguladığını belirterek kanundaki yeter sayılara uygun ancak esas sözleşmedeki nisaplara uyulmadan alınan genel kurul kararlarının iptali kabil kararlar olduğunu belirtmiştir. **Yıldız**, Esas Sözleşme, s. 250 vd.; **Nomer** de herhangi bir ayırım yapmaksızın toplantı ve karar yeter sayısına ulaşamamış olması halinde genel kurul kararının iptal edilebilir nitelikte olduğunu kabul etmektedir. **Nomer**, Nami H.: Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, Beta Yayınları, İstanbul 2008, s. 63.

tilmemelidir⁷⁰. Müellif hukuki işlemin kurucu unsuru olan irade beyanının genel kurul kararlarında bir öneriye ancak kanunda veya esas sözleşmede öngörülen oranda oy olumlu oy verilmesine karşılık geldiğini ve iradenin bu oranda oy verilmesi ile varlık kazanacağını belirtmektedir⁷¹. *Kubilay* da esas sözleşmenin tecil edildiği tarihte geçerli olan TTK m.388'in uygulanması gerektiğini belirterek bu hükme uyulmadan gerekli ve yeterli karar nisabıyla alınmadığı anlaşılan sermaye artırımı kararının yoklukla geçersiz olduğunu ifade etmiştir⁷². Aynı yönde *Karahan/Huysal* da esas sözleşmede artırılmış nisaplara uyulmadan alınan kararların yoklukla sakat olacağı görüşündedir⁷³.

Öğretide *Pulaşlı* ise ikili bir ayırım yaparak konuyu ele almış ve esas sözleşmede öngörülen genel kurul toplantı ve karar yeter sayıları yasa da ön görülen ağırlandırılmış yeter sayılarını daha da ağırlandıran nitelikte ise bu durumda esas sözleşme hükmüne aykırılık olacağını ve karara iptal edilebilirlik müeyyidesinin uygulanacağını ileri sürmüştür⁷⁴. Buna karşın yazar, yasa da emredici olarak öngörülen asgari toplantı ve karar yetersayılara aykırı

⁷⁰ **Kırca**, İsmail/**Şehirli Çelik**, Feyzan H./**Manavgat**, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku Cilt 2/2 Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2017, s. 10 (Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü); aynı yönde **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 8 vd.; Benzer şekilde *Adıgüzel/Karademir de Kırca*'ya atıf vermek sureti ile bu görüşte olduklarını ifade etmiştir. **Adıgüzel**, Burak/**Karademir**, Halis: "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğünde İbra Kararına Özgü Durumlar", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl 6, Sayı 73, 2018, s. 383; Benzer şekilde *Çamurcu* da anonim ortaklıklar birer tüzel kişi olduğundan ve ancak organları aracılığıyla irade beyanında bulunabileceğinden, toplantı ve karar nisaplarının bu iradenin oluşabilmesi için gerekli olan asgari şartlardan olduğunu, bu nisaplara aykırı bir şekilde alınan kararlarda, ortaklığın irade beyanının bulunduğu bahsetmenin mümkün olmayacağını ve ilgili kararın iptal edilebilirliğinden değil ancak yokluğundan bahsetmek gerekeceğini, bahsedilen toplantı ya da karar nisabının kanunda öngörülenden farklı bir oran ile esas sözleşmede düzenlenmesinin ise bu sonuçta herhangi bir değişiklik yaratmaması görüşündedir. **Çamurcu**, Emin: Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptaline Bağlı Hukuki Sonuçlar, Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2020, s. 33.

⁷¹ **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 8 vd.

⁷² **Kubilay**, Huriye: Türk Ticaret Kanunu m.388'deki Toplantı ve Toplantı ve Karar Yetersayıları Hakkında Düşünceler, Prof. Dr. İmregün'e Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul 1998, s. 387-397, s. 394.

⁷³ **Karahan/Huysal**, s. 528.

⁷⁴ **Pulaşlı**, Şerh, § 33, N: 381 vd., Kanunda öngörülen nisaplara aykırı olarak alınan kararların yoklukla, esas sözleşmede öngörülen nisaplara aykırı olarak alınan kararların ise iptal edilebilirlikle sakat olacağı yönünde bkz. **Bozkurt**, Tamer: Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Legem Yayıncılık, Ankara 2018, s. 351; **Korkut**, s. 156 vd.

kararların ise yok hükmünde olduğunu kabul etmektedir⁷⁵. Korkut da, esas sözleşme hükümlerine aykırı genel kurul kararı için yokluk yaptırımının uygulanmasını gerektiren bir durum olmadığını, bu halde BK m.17/1 hükmü uyarınca esas sözleşmedeki yeter sayılara aykırı olan genel kurul kararının batıl olduğu düşünülebilecekse de TTK'da esas sözleşmeye aykırılığın bir iptal sebebi olarak gösterilmesinden ötürü iptal yaptırımının uygulanması gerektiğini ifade etmiştir⁷⁶.

B. Yüksek Yargının Görüşü

Yüksek mahkeme kanun veya esas sözleşmede ön görülen nisaplar bakımından herhangi bir ayırım yapmayarak yeter sayılara aykırı olarak alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olduğunu yerleşik olarak içtihat etmektedir.

Bu kapsamda Yargıtay 11. Hukuk Dairesi konuya ilişkin vermiş olduğu ilk kararında (tespit edebildiğimiz kadarıyla) bir genel kurul karardan söz edilebilmesi için öncelikle pay sahiplerinin ana sözleşmenin veya yasaların öngördüğü biçimde toplanmış ve karar almış olması gerektiğini, eğer ana sözleşmede ön görülen sayıda toplanılmamış ve karar alınmamışsa alınan kararın hukuken geçerli bir karar olarak kabul edilemeyeceğini diğer bir anlatımla böyle bir kararın yoklukla malul olduğuna işaret etmiştir⁷⁷.

Benzer yöndeki bir başka kararda da ilk derece mahkemesi tarafından genel kurul kararlarının TTK.nun 378/1 maddesinde belirtilen çoğunluk ile alınıp ana sözleşmede belirtilen ağırlaştırılmış nisaba uyulmamasının ancak iptal edilebilirlik sebebi olduğunun tespit edilip davanın kabulüne ilişkin verilen karar, *“ana sözleşmede kabul edilen ağırlaştırılmış karar nisabına uyulmaması durumunda, alınan kararların yokluk ile sakat oldukları, bu ilke çerçevesinde inceleme yapılması”* gerekçesi ile bozulmuştur⁷⁸.

⁷⁵ Pulaşlı, Şerh, § 34, N: 384.

⁷⁶ Korkut, s. 161.

⁷⁷ Yarg. 11. HD., T. 24.9.1993, E. 1992/5419, K. 1993/5826 (Lexpera İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi:15.06.2024); Benzer yöndeki karar için bkz. Yarg. 11. HD., T. 20.10.1995, E. 1995/4655, K. 1995/789 (Lexpera İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 15.06.2024).

⁷⁸ Yarg. 11. HD., T. 24.01.2002, E. 2001/11392, K. 2002/427 (Lexpera İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 16.06.2024); Benzer yöndeki Yarg. 11. HD., T. 01.10.2001, E. 2001/7442, K. 2001/7269 dosyası tahtında vermiş olduğu kararında da *“Ana sözleşme ortaklar arasında yapılmış bir sözleşme niteliğinde olup, uyulması zorunlu bulunduğundan, gerekli karar nisabını taşımayan kararlar iptali kabil değil, yoklukla sakat kararlardır. Mahkemece bu husus gözden kaçırılarak, ana sözleşmenin emredici hükmüne aykırı olarak karar verilmesi hatalı olmuştur. Bu durumda mahkemece yapılacak iş; ana*

Konuyu 2002 yılında ele alan Hukuk Genel Kurulu da davacı şirket ana sözleşmesinin tadil edilen 11. maddesinin (d) bendi 2. fıkrasında “genel kurul toplantıları ve toplantılardaki karar nisabı, TTK hükümlerine tabidir dieldikten sonra, 3. fıkrada “Ancak statü tadilleri, sermaye tezyidi, kâr dağıtım kararlarında ve yönetim kurulunun teşkilinde % 70 oy çokluğu ile karar alınacaktır.” hükmünü içerdiğini, ana sözleşmenin ortaklar arasında yapılmış ve uyulması zorunlu olan bir sözleşme olduğunu, gerekli karar nisabını taşımayan kararların iptali kabil olmadığını yoklukla sakat kararlar olduğunu belirlemiş ve mahkemece bu hususun gözden kaçırılarak, ana sözleşmenin emredici hükmüne aykırı olarak karar verilmesinin hatalı olduğunu, bu durumda mahkemece yapılacak işin ana sözleşme ile ağırlaştırılmış karar nisabının uyulmasının zorunlu ve bu hükme uymamanın müeyyidesinin de yokluk olduğunu kabul etmek olduğunu ifade ederek direnme kararının kaldırılmasına karar vermiştir⁷⁹.

Daha yeni tarihli kararında da yüksek mahkeme, yerleşik içtihadını sürdürmüş ve esas sözleşmenin ortaklar arasında yapılmış bir sözleşme niteliğinde olduğunu ve uyulmasının zorunluluk arz ettiğini tespit ettikten sonra ana sözleşmede öngörülen karar nisabını taşımadan alınan kararların yoklukla sakat kararlar olacağını yinelemiştir⁸⁰.

sözleşme ile ağırlaştırılmış karar nisabının uyulmasının zorunlu ve bu hükme uymamanın müeyyidesinin de yokluk olduğu kabul edilerek, davacı isteminin yeniden değerlendirilmesi ve oluşacak sonucuna göre bir karar vermektten ibarettir. Mahkemece, bu hususlar gözden kaçırılarak, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olmuş ve kararın açıklanan nedenle davalı yararına bozulması gerekmiştir.” yönünde hüküm kurmuştur. (Lexpera İctihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 16.06.2024); Aynı yönde Yarg. 11. HD., T. 09.10.2001, E. 2001/5691, K. 2001/7567 (Lexpera İctihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 16.06.2024).

⁷⁹ Yarg. Hukuk Genel Kurulu, T. 20.11.2002, E. 2002/11-825, K. 2002/998 (Legalbank İctihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 20.06.2024).

⁸⁰ Yarg. 11. HD., T. 8.4.2019, E. 2018/353, K. 2019/2685 (Lexpera İctihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 25.06.2024); Aynı yönde Yarg. 11. HD., T. 19.11.2015, E. 2014/10188, K. 2015/12314 (Lexpera İctihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 25.06.2024); Yarg. 11. HD., T. 21.3.2016, E. 2015/15625, K. 2016/3083 dosyası tahtında da “Bir genel kurul toplantısından söz edebilmek için ana sözleşme ve yasanın öngördüğü yeter sayılarla alınmış bir kararın varlığı gereklidir. Eğer ortaklarca yasal bir genel kurul gerçekleştirilmemiş ise bu toplantıda alınan kararlar yok hükmündedir. Yine, toplantı veya karar yeter sayılarının sağlanamadığı, bakanlık temsilcisinin katılmadığı toplantılar da aynı şekilde yok hükmünde sayılmalıdır. Usul ve şekil kurallarına uygun olarak yapılmış olsa da konusu imkansız ya da yasa'nın veya ana sözleşmenin emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına, şirketin temel yapısına ve sermayenin korunmasına dair hükümlere aykırı olan kararlar da batıl addedilmelidir.” yönünde hüküm kurma yoluna gitmiştir (Lexpera İctihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 25.06.2024).

Görüleceği üzere Yargıtay; tesis etmiş olduğu ve istikrar kazandırdığı hükümler ile esas sözleşmenin paydaşlar arasında düzenlenen ve uyulması zorunlu olan bir sözleşme niteliğinde olduğunu belirterek yine bu sözleşmede ortaklar tarafından düzenlenen ağırlaştırılmış yeter sayılara uyulmadan alınan genel kurul kararlarının hukuk âleminde hiçbir zaman var olmadığına bir başka anlatımla yoklukla geçersiz olduğuna karar vermektedir. Bu durumda Yargıtay içtihatları uyarınca şirket esas sözleşmesi ile yönetim kuruluna üye seçimine ilişkin nisap ağırlaştırılmış ve genel kurul bu ağırlaştırılmış nisaba uymadan bir karar almış ise alınan kararın yasa düzenlenene asgari yetersayıları sağlayıp sağlamadığına dahi bakılmaksızın yoklukla malul olacağı sonucuna varılmaktadır.

C. Değerlendirmelerimiz

Konuya ilişkin görüşümüzü belirtmeden önce genel kurul kararının yokluğu ile iptal edilebilirliği konularına da kısaca değinilmesinin faydalı olacağını düşünülmektedir. Bilindiği üzere genel kurul kararlarının hangi hallerde yoklukla geçersiz olacağı iptal ve butlan hallerinden farklı olarak TTK'da özel olarak düzenlenmemiştir. Yokluk; bir hukuki işlemin kurucu unsurlarının tamam olmaması halinde söz konusu hukuki işlem varlık kazanamaz ve hukuki ilişki kurulamaz, bu durumda hukuki bir işlem yoktur⁸¹. Yok sayılan işlem şeklen dahi olsa meydana gelmemiş olacağı için alınan genel kurul kararı hiçbir hüküm ve sonuç da doğurmayacaktır. Ayrıca, yok olan genel kurul kararının tespitini herhangi bir zaman aşımı ya da hak düşürücü süre ile bağlı olmaksızın ilgili herkes ileri sürebileceği gibi işlem hukuk âleminde hiç var olmadığı için kimse tarafından ileri sürülmesi de hâkim önüne gelen uyuşmazlıkta yokluğu kendiliğinden nazara almak zorunludur⁸².

Genel kurul kararlarının iptali ise TTK m. 445'te "446 ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler." şeklinde hükme bağlanmıştır. Bu yönüyle genel kurul kararının iptali sebeplerinin, dava açma süresinin, da-

⁸¹ **Oğuzman**, Kemal M./**Barlas**, Nami: Medeni Hukuk, Vedat Kitapçılık, 23. Bası, İstanbul 2017, s. 219; **Kırca/Şehirli/Manavgat**, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, s. 4 vd.; **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, s. 352; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 32 vd.; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 167; **Pulaşlı**, Şerh, § 35, N: 4; **Şener**, s. 531; **Huysal/Karahan**, s. 524; **Bilgili/Demirkapı**, s. 250; **Korkut**, s. 35.

⁸² **Moroğlu**, s. 148; **Oğuzman/Barlas**, s. 221; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 216 vd.

vayı açabilecek olan kimseler ile birlikte davanın görüleceği görevli ve yetkili mahkemenin yasa ile özel olarak düzenlendiği ve sınırlandırıldığı anlaşılmaktadır. İptal edilebilir kararlar emredici kurallar dışında kalan ve daha çok ortakların menfaatlerini koruyan düzenlemelere aykırılık taşıyan yorumlayıcı ve şekle ilişkin kuralların ihlal edildiği kararlardır⁸³.

Öte yandan hakimin takdir yetkisinin kararın hukuka uygunluğunun denetimiyle sınırlı olduğu, mahkemenin iptali istenen kararda yasada “*kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırılık*” şeklinde belirtilen üç iptal sebebinden birinin veya bir kaçının mevcut olup olmadığını inceleyebileceği ancak genel kurul kararının isabetli ya da yerinde olup olmadığına ilişkin bir değerlendirmede bulunamayacağı da ifade edilmelidir⁸⁴.

Genel kurul kararının yokluğu ve iptaline ilişkin nakledilen tüm bu teorik bilgiler ışığında; bize göre ikili bir ayırım yapılarak konu çözüme kavuşturulmalıdır. Genel kurul yönetim kurulunun seçimine ilişkin esas sözleşme ile ağırlandırılmış nisaba uymadan bir karar almış ise alınan bu kararın geçersizlik türü açısından gündeme gelen yokluk ve iptal edilebilirlik yaptırımlarının deperlendirilmesinde yasada düzenlenen asgari yetersayıların sağlanıp sağlanmadığına bakılarak bir sonuca ulaşılmalıdır.

Bir kere yönetim kurulunun seçimine ilişkin paydaşların çoğunluk iradesi ile esas sözleşmede ağırlandırılmış nisap ön görülmüşse ve ilk toplantıdaki seçimde TTK m.418’de belirtilen **basit nisaba dahi uyulmadan** örneğin yüzde beş paya sahip bir ortak tarafından tek başına bir seçim kararı alınmışsa karar kanaatimize göre yoklukla malul olmalıdır. Zira burada şirket ortakları; kuruluşa ya da sonradan esas sözleşmede yapmış oldukları değişiklik ile şirket açısından önemli gördükleri yönetim kurulunun seçiminde m.418’de belirtilen nisaptan açıkça saparak bu seçimin en azından şirket paydaşları içerisinde nispi çoğunluğun sağlanarak ve ortak kontrol çerçevesinde gerçekleşmesini arzu etmektedirler. Bu halde esas sözleşmede pay sahiplerinin yönetim kuruluna üye seçimine ilişkin iradesinin m.418’de belirtilen asgari yeter sayıdan açıkça farklılık taşıdığı ve bu nisabın yeterli görülmeyerek ağırlandırıldığı göz ardı edilmemelidir.

Bu durumda yukarıdaki açıklamalarımıza da atıfta bulunarak, ortakların şirket açısından önemli gördükleri ve yasal düzenlemeden dahi sapma ihtiyacı duydukları bir konuda ilk toplantı yönünden ağırlandırılan nisabın ikinci toplantı bakımından da geçerli olması gerektiği ve hukuki işlemlerin kurucu

⁸³ Pulaşlı, Şerh, § 34, N: 47.

⁸⁴ Kirca/Şehirli Çelik/Manavgat, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, s. 63; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 201-202, 338 vd.

şartı olan irade beyanının ortaklar kurulu kararında bir öneriye ancak yasa da ya da esas sözleşmede düzenlenen yeter sayıda olumlu oy verilmesi ile varlık kazanacağı⁸⁵ hususları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, hem esas sözleşmede ağırlaştırılan nisaba hem de 418/1'deki nisaplara uyulmadan tesis edilen yönetim kurulu seçimine ilişkin bir genel kurul kararı bize göre de yoklukla sakat olup hukuk âleminde hiç var olmamıştır. Zira burada genel kurul kararı basit çoğunluğun da altına düşülerek, nispi çoğunluk iradesine aykırılık taşıdığı gibi bunun daha da ötesinde genel kurulun toplanıp karar alabilmesi için (anılan oranları hafifletemeyecek bir şekilde) asgari yeter sayıyı belirten ve bu kapsamda nispi emredici nitelikte olan m.418 hükmünü de ihlal ederek hükmü adeta ortadan kaldırmaktadır⁸⁶.

Buna karşın, yönetim kurulunun seçimine ilişkin alınan genel kurul kararı m.418'deki asgari yeter sayıları sağlamakla birlikte eğer esas sözleşmede belirtilen ağırlaştırılmış nisabı sağlamıyor ise biz de öğretide ağırlıklı olarak ileri sürüldüğü üzere genel kurul kararının bu haliyle iptali kabil bir karar olduğunu düşünmekteyiz.

Kanaatimize göre, esas sözleşme ile ön görülen genel kurul toplantı ve karar yeter sayıları yasa da ön görülen nisapları daha da ağırlaştırmaktadır, ana sözleşmedeki bu düzenleme artık kanuni düzenlemenin yerini aldığından bu duruma aykırılık halinde artık kanun hükmüne bir aykırılık doğmamakta sadece esas sözleşme hükmüne aykırı bir genel kurul kararının meydana gelmektedir⁸⁷.

Bu halde şirket genel kurulu, nisaba uymaksızın yönetim kurulunu seçerken yasanın emredici bir hükmünü değil sadece pay sahiplerinin nispi çoğunluk iradesini ihlal etmektedir. Yokluğu savunan yüksek mahkeme kararlarından da anlaşılacağı üzere somut uyuşmazlıklarda emredici bir kanun hükmüne değil sözleşme hükmüne aykırılık hali yokluk yaptırımına tabi tutulmakta ve bu sözleşme hükümlerine isabetsiz bir biçimde emredicilik niteliği verilmektedir⁸⁸. Bunun kabulü halinde, kanunda emredici olarak düzenlenmeyen bir hususun esas sözleşme ile düzenlendiği ve aykırı bir karar alındığı her durumda, kararın iptali değil geçersizliği sonucuna ulaşılır ki bu durum da kanunun amacına ve TTK m.445'te belirtilen esas sözleşmeye

⁸⁵ **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, s. 10.

⁸⁶ **Pulaşlı**, Şerh, § 34, N: 383; **Moroğlu** "...genel kurul kararının kanunda emredici olarak tespit edilmiş nisap hükümlerini sürekli olarak kaldırması veya sınırlaması halinde genel kurul kararının konusu itibarıyla nisbi emredici hükme aykırı ve batıl olduğu" görüşündedir. **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 140.

⁸⁷ **Pulaşlı**, Şerh, § 34, N: 381.

⁸⁸ **Yıldız**, Esas Sözleşme, s. 250.

aykırı genel kurul kararlarının iptal edileceği yönündeki düzenlemeye açıkça aykırılık teşkil eder⁸⁹.

Diğer yandan; sorunun çözümünde sakınma ilkesi de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu ilkeye göre, genel kurul kararlarında iptal yaptırımının kural; işlem güvenliği yönünden sakınca teşkil etmesinden ötürü kesin hükümsüzlük yaptırımı ise istisnai nitelik taşımaktadır ve ancak iptal yaptırımının hukuka aykırılığı gidermede yetersiz kaldığı hallerde istisnaen butlana başvurulmaktadır⁹⁰. Butlanın ikincilliği ilkesi de adı verilen bu genel kurul kararının sıhhati noktasında tereddüt edilmesi halinde öncelikle iptal yaptırımın gündeme gelmesini, özel sebeplerden ötürü iptal etmenin yeterli ve tatmin edici bir müeyyide oluşturmadığı hallerde hukukun genel kaidelelerine göre butlana karar verilmesini ön görmektedir⁹¹. Kanaatimize göre, butlandan daha ağır bir yaptırım olan yokluk açısından da bu ilke uygulanma kabiliyetini haiz olmalı ve genel kurul kararına yokluğun mu ya da iptal edilebilirliğin mi uygulanacağı konusunda tereddüt yaşanması halinde işlem güvenliği yararına iptalden yana karar alınmalıdır⁹². Bu minvalde asgari nisaba uyulmuş ancak esas sözleşmede belirtilen nisaba uyulmamış bir yönetim kurulu seçimine ilişkin genel kurul kararının yok hükmünde olmadığı, iptali kabil bir karar olduğu yönündeki değerlendirmenin sakınma ilkesi açısından da isabetli bir yaklaşım olduğu söylenebilir.

Ayrıca yönetim kurulu seçimine ilişkin genel kurul kararının yok sayılması pay sahipleri, alacaklılar ve şirketle işlem yapan üçüncü kişiler açısından çok ağır ve hatta düzeltilmesi imkânsız olan sonuçların ortaya çıkmasına da neden olacaktır⁹³. Gerçekten de yönetim kurulu genel kurulda -esas sözleşmedeki nisaba uyulmadan-seçildikten sona tabiri caizse iş başı yapıp şirketin yönetim ve temsil organı olarak göreve başlayacaktır.

Bilindiği üzere genel kurul kararlarının iptali öğretideki baskın görüş uyarınca geçmişe etkili olarak etkisini göstermekte ve iptal kararının kesin-

⁸⁹ **Pulaşlı**, Şerh, § 34, N: 381.

⁹⁰ **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, s. 14 vd.; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 67 vd.; **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 14 vd.; **Karasu**, Raif: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. I, Turhan Kitabevi, Ankara 2010, s. 1247 vd. (Butlan).

⁹¹ **Pulaşlı**, Hasan: "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 71, Sayı 2, İstanbul 2013, s. 343 (Genel Kurul Kararı); **Karahan/Huysal**, s. 526 vd.

⁹² **Kırca**, Hükümsüzlük, s. 6 vd.

⁹³ **Pulaşlı**, Şerh, § 34, N: 385.

leşmesi ile birlikte genel kurul tarafından alınan karar alınma tarihinden itibaren ortadan kalkmaktadır⁹⁴. Her ne kadar yönetim kurulu hukuka aykırı bir biçimde seçilmiş olsa da TTK m.450 uyarınca genel kurul kararının iptaline ilişkin mahkeme kararı, kesinleşmediği veya m.449 uyarınca mahkemece kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verilmediği müddetçe genel kurul kararı tüm hüküm ve sonuçlarını doğuracak ve seçilen yönetim kurulu şirketi yönetme ve temsil yetkisini haiz olacaktır. Nitekim iptali kabil genel kurul kararları başlangıçta geçersiz olmadığı için iptal edilinceye kadar sağlıklı bir kararın tüm hukuki sonuçlarını muhafaza ederler⁹⁵.

Bu kapsamda yönetim kurulu şirket iç işleyişine ilişkin olarak finansal tabloların hazırlanması, ticari temsilcilerin atanması, iç yönergelerin ve yönetim teşkilatının belirlenmesi, rüçhan haklarının kullandırılması, nama yazılı pay devirlerine izin verilmesi yönünde yönetsel görev ve yetkileri bulunurken⁹⁶ diğer yandan üçüncü kişiler ile hukuki işlemlerde bulunarak ortaklığı temsil yetkisini de haizdir. Ayrıca ortada iptali istenen bir genel kurul kararı olsa da karar iptal edilinceye kadar geçerli bir kararın hüküm ve sonuçları doğmakta iptal davası açılrsa dahi bu durum kararın icrasını etkilememekte ve iptale kadar bu kararlara dayanılarak yapılan yönetim kurulunun işlemleri geçerliliğini korumaktadır⁹⁷.

Her ne kadar yönetim kurulunun seçimine yönelik karar sakat olsa da TTK m.373/2 uyarınca, dış ilişkide temsil yetkisinin ticaret sicilinde tescilinden sonra, ilgili kişilerin seçimine veya atanmalarına ilişkin herhangi bir hukuki sakatlık, şirket tarafından üçüncü kişilere, ancak sakatlığın bunlar tarafından bilindiğinin ispat edilmesi şartıyla ileri sürülebilir. Görüleceği üzere yasa koyucu sevk ettiği bu hüküm ile üçüncü kişilerin ortaklığın iç işleyişine ilişkin hukuka aykırılıklardan olumsuz bir şekilde etkilenmesini engelleme düşüncesiyle hareket etmiş ve böylelikle işlem güvenliğini önceliklendirmişdir⁹⁸. Düzenlemede tescil ve ilan ile yaratılan hukuki görünüşe duyulan güvenin korunması amaçlanmakta ve ortaklıkla üçüncü kişi arasındaki men-

⁹⁴ Arslanlı, s. 89; İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 188; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 336; Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, s. 254; Şener, s. 544; Karahan/Huysal, s. 531; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 182.

⁹⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, s. 375.

⁹⁶ Bilgili/Demirkapı, s. 266; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 183.

⁹⁷ Kayar, s. 257 vd.

⁹⁸ Özden, Funda: "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimine İlişkin Genel Kurul Kararının Hükümsüzlüğünün Yönetim Kurulunca Alınan Kararlara ve Bu Kararlara Dayanılarak Yapılan İşlemlere Etkisi", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt 9, Sayı 2, Ankara 2023, s. 289.

faat çatışmasında ticari yaşamın güvenliğini de dikkate alarak tescil ve ilana güvenen üçüncü kişinin çıkarları üstün tutulmaktadır⁹⁹. Diğer yandan yönetim kurulunun seçimine ilişkin genel kurul kararındaki sakatlığın türü bakımından da yasa maddesinde herhangi bir ayırım yapılmamış sadece herhangi bir hukuki sakatlık ifadesi kullanılmıştır. Hatta gerekçede de “hukuki sakatlık ne kadar ağır olursa olsun” şeklinde bir ibareye yer verilmiştir. Öğretideki hakim görüş genel kurul kararının yokluk veya butlanla geçersiz olması ya da iptal edilebilir nitelikte olmasının hükmün kapsamı bakımından herhangi bir etkisinin bulunmadığı yönündedir^{100 101}.

Hemen belirtilmelidir ki; TTK m. 373/2 düzenlemesinin altında yatan düşünce, tescil vasıtasıyla şirket tarafından temsile ilişkin olarak yaratılmış olan hukuki görünüşe olan güvenin korunması ve bu yolla işlem güvenliğinin sağlanmasıdır¹⁰². Bir başka ifade ile TTK m.373/2'nin etkisi yönetim kurulunun temsil yetkisi ve tescile güvenerek işlem yapan iyiniyetli üçüncü

⁹⁹ **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, s. 446 vd.; **Akdağ Güney**, s. 118; **Özdin**, s. 289 vd.

¹⁰⁰ **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, s. 447; **Ayhan, Rıza/Çağlar, Hayrettin/Özdamar**, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 316; **Kuru, Özge**: Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 65; **Özdin**, s. 289; **Yıldız, Şükrü**: Hukuki Mütalaalar-4, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 292 vd.

¹⁰¹ Öğretide **Narbay** da sorunu TTK daha tasarı halindeyken genel kurulu toplantıya davete yetkili ve görevli olanlara ilişkin hükümler noktasında ele almış ve görev süresi biten yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırabilmesi düzenlemesinin yerinde olduğunu ifade ettikten sonra yönetim kurulunun seçimine ilişkin kararın yok veya batıl olduğu ya da daha sonra kesin hükümle iptal edildiği durumlarda, bu yönetim kurulunca gerçekleştirilen genel kurul daveti ve davet üzerine alınan genel kurul kararlarının geçerliliği konusunda tasarıda hüküm bulunmamasını eleştirmiştir.

Müellife göre bu noktada ikili bir ayırım yapılmalıdır. İlk durumda, yönelim kurulu üyelerinin seçimi hakkındaki genel kurul kararı yok ya da batıl olması nedeniyle geçersiz veya daha sonradan kesin hükümle iptal edilmişse ve bu yönetim kurulu üyelerinin ticaret siciline tescil işlemleri de gerçekleştirilmemişse, yapılan genel kurul daveti geçersizdir ve bu davet üzerine alınan kararlar da yok hükmünde kararlar olarak nitelendirilmelidir. İkinci olarak ise Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu Paragraf 121, f. 2’de olduğu gibi tasarıda, ticaret siciline tescil edilmiş olan yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya davete yetkili olduğu açıkça hükme bağlandıktan sonra ister seçimi hakkındaki genel kurul kararının yok ya da batıl olduğu tespit ettirilsin, ister kesin hükümle daha sonra iptal ettirilmiş olsun, seçilmiş bulunan yönetim kurulu üyeleri ticaret siciline tescil edilmişse, bu yönetim kurulu üyelerinin genel kurulu toplantıya daveti geçerli bir davet olarak kabul edilmelidir. **Narbay**, Şafak: “TTK Tasarısında Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, Hukuki Perspektifler Dergisi, Sayı 7, 2006, s. 172 vd.

¹⁰² **Özdin**, s. 290.

kişiler ile sınırlıdır. Ancak bazı hallerde genel kurul kararları nedeniyle üçüncü kişilerin doğrudan bir hak kazanımı söz konusu olmasa da alınan kararın geçerliliğine güvenerek birtakım menfaatleri söz konusu olabilmektedir¹⁰³. Örneğin, kayıtlı sermaye sisteminin kabul edildiği bir anonim ortaklıkta hukuken sakat bir seçim ile göreve gelen yönetim kurulu bir sermaye artırımı kararı aldığı zaman, sermaye yapısı ortaklık ile ticari iş ilişkisine giren üçüncü kişinin alacağı bir nevi teminatını oluşturmaktadır¹⁰⁴. Nitekim üçüncü kişinin şirketin mevcut sermaye yapısına güvenerek bu ortaklık ile ticari ilişkiye girmesi pek ala mümkündür. Oysaki esas sözleşmede ön görülen nisaba aykırı genel kurul kararının yoklukla geçersiz olduğu kabul edildiğinde yönetim kurulunun seçimine ilişkin karar hiçbir zaman hukuk âleminde var olmadığı ve baştan itibaren hükümsüz olduğu için yönetim kurulunun iç ilişkiye yönelik yönetim yetkisi kapsamında ifa etmiş olduğu sermaye artırımı kararı da kanaatimize göre kendiliğinden geriye etkili olarak geçersiz olma riski ile karşı karşıyadır. Bu kişiler hiçbir zaman yönetim kurulu üyesi sıfatı kazanmadığı için bu kişilerin oluşturduğu yönetim kurulunda alınan kararların geçerli olduğundan bahsetmek de mümkün olmayacaktır¹⁰⁵. Benzer durumların kar payı ve rüçhan hakkını kullandırılmasına, payların ıskat edilmesine, pay devirlerinin onayına yönelik yönetim kurulu kararları bakımından da geçerli olabileceği göz ardı edilmemelidir. Aynı şekilde pay sahiplerinin doğrudan uğramış oldukları zararın tazmini için yönetim kurulu üyelerine karşı ikame edecekleri sorumluluk davası da izaha muhtaç hale gelecektir. Bu yönüyle de ortaklığın özellikle iç yönetimine ilişkin işlem güvenliğinin tesisi bakımından da iptal yaptırımının uygulanması yokluk yaptırımına kıyasla daha sağlıklı bir yaklaşım olacaktır.

Görüldüğü üzere “yokluk” yaptırımının kabulü halinde hem pay sahipleri hem alacaklılar hem de şirketle işlem yapan üçüncü kişiler açısından hukuki işlem güvenliği tehlikeye atılmaktadır. Kaldı ki; yokluğun ilgili olan herkes tarafından ve her hangi bir zaman aşımı ya da hak düşürücü süre ile sınırlı olmaksızın ileri sürülebileceği de unutulmamalıdır. Bu nedenlerle esas sözleşmedeki nisaplara aykırı olarak alınan genel kurul kararlarının iptali kabil karar olarak nitelenmenin hem hukuk güvenliği hem ortaklar hem de şirketin menfaatleri açısından yerinde olacağını ve Yargıtay’ın bu konuda istikrar kazanmış “yokluk” yönündeki içtihadını artık iptal edilebilirlik yönünde değiştirmesi gerektiğini düşünmekteyiz¹⁰⁶.

¹⁰³ Çamurcu, s. 131.

¹⁰⁴ Çamurcu, s. 131.

¹⁰⁵ Çamurcu, s. 147.

¹⁰⁶ Pulaşlı, Şerh, § 34, N: 385.

SONUÇ

Anonim ortaklıkta yönetim kurulu esas sözleşmede aksine bir düzenleme bulunmadığı müddetçe genel kurul tarafından TTK' nın 418. maddesinde belirtilen toplantı ve karar nisaplarına uyularak seçilmek zorundadır. Buna göre ilk genel kurul toplantısında sermayenin en az dörtte birini karşılayan pay sahipleri toplanıp, basit toplantı nisabını sağlayarak, toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile yönetim kurulu üyelerini seçebilme imkanını haizdir. Ne var ki; uygulamada pay sahipleri özellikle önem atfetmiş oldukları işlerde belirli orandaki pay sahibi ya da sahiplerinin katılımını ve olumlu oyunu şart koşmakta ve bu yolla şirkette ortak bir konsensüsün sağlanması için şirket esas sözleşmelerine getirdikleri özel düzenlemeler ile ağırlaştırıcı nisaplar ön görmektedir. Bu durumun en tipik örneklerinden bir tanesi de yönetim kuruluna üye seçiminin esas sözleşme maddeleriyle ağırlaştırılması halidir.

Bu çalışmada; öncelikle TTK m. 340'da belirtilen emredici hükümler ilkesi de dikkate alınarak m. 418/1'in şirket esas sözleşmesi ile daha ağır nisap öngörülebileceğini açıkça belirtmesi ve anılan düzenlemeden sapılabileceğine izin vermesi, yasa koyucu tarafından özellikle azlık pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmasını engellemek için sevk edilmiş özel bir hüküm niteliğini taşıması ve ortakların nisabı artırma yönünde esas sözleşmede tecelli eden iradelerinin önüne geçilmesini haklı kılan bir sebebin bulunmaması gerekçeleriyle sözleşme hükmü ile yönetim kuruluna üye seçiminin artırılabilirliği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda, artırılmış bir nisap söz konusu ise ikinci genel kurul toplantısındaki toplantı yeter sayıları bakımından da bu nisaba uyulması gerektiğine işaret edilmiştir.

Ayrıca çalışmada her ne kadar 418. maddenin ikinci fıkrasında karar yeter sayıları bakımından bir ağırlaştırmadan söz edilmediği ve bu yönüyle hükmün açıklık taşımadığı belirtilmiş olsa da ilk fıkrada belirtilen "esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç" ibaresinin ikinci fıkra bakımından da geçerli olması gerektiği ifade edilmiştir.

Son olarak ise genel kurul tarafından esas sözleşmedeki artırılmış yeter sayılara uyulmadan yönetim kurulu seçilmesi halinde bu genel kurul kararının sıhhati üzerinde durulmuştur. Her ne kadar öğretici görüşleri ve yüksek mahkemenin yerleşik içtihatları uyarınca nisaba uyulmadan yönetim kurulunu seçen genel kurul kararının yoklukla malul olduğu ifade edilmiş olsa da, kanaatimize göre sorunun çözümünde ikili bir ayrıma gidilmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir. Eğer genel kurul; yönetim kurulunu yasada ve esas sözleşmede belirtilen nisaplara aykırı bir biçimde seçmiş ise alınan ka-

rarın yok hükmünde olacağı ancak yasadaki yeter sayı sağlanmasına rağmen esas sözleşmede belirtilen yeter sayı sağlanmamış ise bu durumda alınan kararın emredici bir yasa hükmüne aykırılık taşımaması ve sadece pay sahiplerinin nispi çoğunluk iradesini ihlal etmesi nedeniyle iptali kabil olması gerektiği mütalaa edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel**, Burak/**Karademir**, Halis: “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğünde İbra Kararına Özgü Durumlar”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl 6, Sayı 73, 2018, s. 379-390.
- Akdağ Güney**, Necla: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Bası, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Ansay**, Tuğrul: Anonim Şirketler Hukuku, 6. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1982.
- Arslanlı**, Halil: Anonim Şirketler, C. II, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1960.
- Ayhan**, Rıza/**Çağlar**, Hayrettin/**Özdamar**, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Bahtiyar**, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 17. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2024, (Ortaklıklar Hukuku).
- Bahtiyar**, Mehmet: “Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının Toplantı Süresince Korunması Şartına İlişkin TTK 418/1 Hükümünün Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 59-102, (Toplantı Yetersayısının Toplantı Süresince Korunması).
- Bahtiyar**, Mehmet: “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Dönem 2005, Sayı 61, Ankara 2005, s. 47-106, (Değerlendirme).
- Bahtiyar**, Mehmet: Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesi, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2001, (Sözleşme).
- Bahtiyar**, Mehmet/**Hamamcıoğlu**, Esra: Yeni TTK’ ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, Beta Yayıncılık, İstanbul 2014.
- Biçer**, Levent: “Genel Kurul Yönetmeliği’nin ““Toplantının Ertelenmesine”” Yönelik 28. Maddesine İlişkin Bazı Sorunların Değerlendirilmesi”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı 1, İstanbul 2024, s. 61-100.
- Biçer**, Levent/**Hamamcıoğlu**, Esra: “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 149-150, İstanbul 2017, s. 71-134.
- Bilgili**, Fatih/**Demirkapı**, Ertan: Şirketler Hukuku Dersleri, 6. Basım, Dora Yayıncılık, Bursa 2018.

- Bozkurt**, Tamer: Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Legem Yayıncılık, Ankara 2018.
- Çamoğlu**, Ersin: “6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili”, Halil Arslanlı Bilim Arşivi, Erişim: www.arslanlibilimarsivi.com, (Erişim Tarihi: 10.06.2024).
- Çamurcu**, Emin: Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptaline Bağlanan Hukuki Sonuçlar, Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2020, s. 33.
- Domaniç**, Hayri: Anonim Şirketler, Eğitim Yayınları, İstanbul 1978.
- Dural**, Halil A.: Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2009.
- Eriş**, Gönen: Açıklamalı-İçtihatlı-Uygulamalı, Anonim Şirketler Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1995.
- İmregün**, Oğuz: Anonim Ortaklıklar, 4. Bası, Yasa Yayınları, İstanbul 1989, (Anonim Ortaklıklar).
- İmregün**, Oğuz: “Türk Hukukunda Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayıları”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 50, Sayı 1-4, İstanbul 1984, s. 349-362, (Yetersayılar).
- Karahan**, Sami/**Huysal**, Ayşegül, S.: Şirketler Hukuku, Mimoza Yayıncılık, Konya 2012.
- Karasu**, Rauf: Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Güncellenmiş 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, (Emredici Hükümler).
- Karasu**, Raif: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, C. I, Turhan Kitabevi, Ankara 2010, s. 1239- 1262, (Butlan).
- Karayalçın**, Yaşar: Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku, 2. Bası, Sevinç Matbaası, Ankara 1973.
- Kaşak**, Esra: Anonim Şirketlerde Genel Kurul ile Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılımına İlişkin Temel Esaslar Tipoloji Kuramı ve Kurumsal Yönetim Perspektifinden Yapılan İnceleme ile Birlikte, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2019.
- Kayar**, İsmail: “AO ve Kooperatiflerde Genel Kurul Toplantı ve Karar Yetersayılarına Uyulmamasının Sonuçları ve İptal Kararının Etkileri”,

Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, Kayseri 2008, s. 251-262.

Kendigelen, Abuzer: Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, Güncellenmiş 2. Basıdan Tıpkı 3. Bası, İstanbul 2016 (İlk Tespitler).

Kendigelen, Abuzer: Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, Beta Yayıncılık, İstanbul 1999 (İmtiyaz).

Kırca, İsmail: Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Üçüncü Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2022, (Hükümsüzlük).

Kırca, İsmail/**Şehirali Çelik**, Feyzan H./**Manavgat**, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku Cilt 2/2 Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2017, (Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü).

Kırca, İsmail/**Şehirali Çelik**, Feyzan H./**Manavgat**, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013, (Anonim Şirketler Hukuku).

Kubilay, Huriye: Türk Ticaret Kanunu m.388'deki Toplantı ve Toplantı ve Karar Yetersayıları Hakkında Düşünceler, Prof. Dr. İmregün'e Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul 1998, s. 387-397.

Kuru, Özge: Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.

Moroğlu, Erdoğan: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş 9. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2020, (Hükümsüzlük).

Moroğlu, Erdoğan: "Anonim Ortaklık Anasözleşmesi ve Hukuki Niteliği", Makaleler II, Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2006, s. 11-26, (Ana Sözleşme).

Moroğlu, Erdoğan: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı, 4. Bası, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2006, (Taslak).

Moroğlu, Erdoğan/**Kendigelen**, Abuzer: İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2014.

- Narbay**, Şafak: “TTK Tasarısında Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, Hukuki Perspektifler Dergisi, Sayı 7, 2006, s. 168-181.
- Nomer**, Nami H.: Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, Beta Yayınları, İstanbul 2008.
- Oğuzman**, Kemal M./**Barlas**, Nami: Medeni Hukuk, Vedat Kitapçılık, 23. Bası, İstanbul 2017.
- Özdin**, Funda: “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimine İlişkin Genel Kurul Kararının Hükümsüzlüğünün Yönetim Kurulunca Alınan Kararlara ve Bu Kararlara Dayanılarak Yapılan İşlemlere Etkisi”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt 9, Sayı 2, Ankara 2023, s. 285-306.
- Özkorkut**, Korkut: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Sermaye Piyasası Kurulu Yayını, Ankara, 1996.
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019.
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, Cilt I, Filiz Kitabevi, İstanbul 1976, (1976).
- Pulaşlı**, Hasan: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 9. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024 (Şirketler Hukuku).
- Pulaşlı**, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024, (Şerh).
- Pulaşlı**, Hasan: “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 71, Sayı 2, İstanbul 2013, s. 335-346, (Genel Kurul Kararı)
- Şener**, Oruç H.: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Şenocak**, Kemal/**Okan**, Neval: Şirketler Hukuku Şerhi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Tekil**, Fahiman: Şirketler Hukuku, Cilt II Anonim Şirketler, 2. Bası, Otağ Yayıncılık, İstanbul 1978.
- Tekinalp**, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020, (Sermaye Ortaklıkları).
- Teoman**, Ömer: “Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Yürürlük Kanununun Anonim ve Limited Ortaklık Genel Kurullarında Toplantı Nisabı Aranma-

yacağını Öngören Hükümleri”, Regesta, Cilt 2, Sayı 2, İstanbul 2012, s. 3-8.

Veziroğlu, Cem: Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.

Yıldız, Şükrü: “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları”, Makalelerim, İstanbul 2018, s. 311-354, (Yönetim Kurulu Yetersayı).

Yıldız, Şükrü: Türk Ticaret Kanunu Madde 388’deki Yeter Sayıları Hafifleten (3585) Sayılı Kanun Hükümlerinin Anonim Şirket Esas Sözleşmeleri Üzerine Etkileri ve Yargıtay Kararları, Makalelerim, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2018, s. 173-252 (Esas Sözleşme).

Yıldız, Şükrü: Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989, (İptal).

Zengin, İbrahim Ç.: Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.